

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

Treizeci de roluri
și o actriță

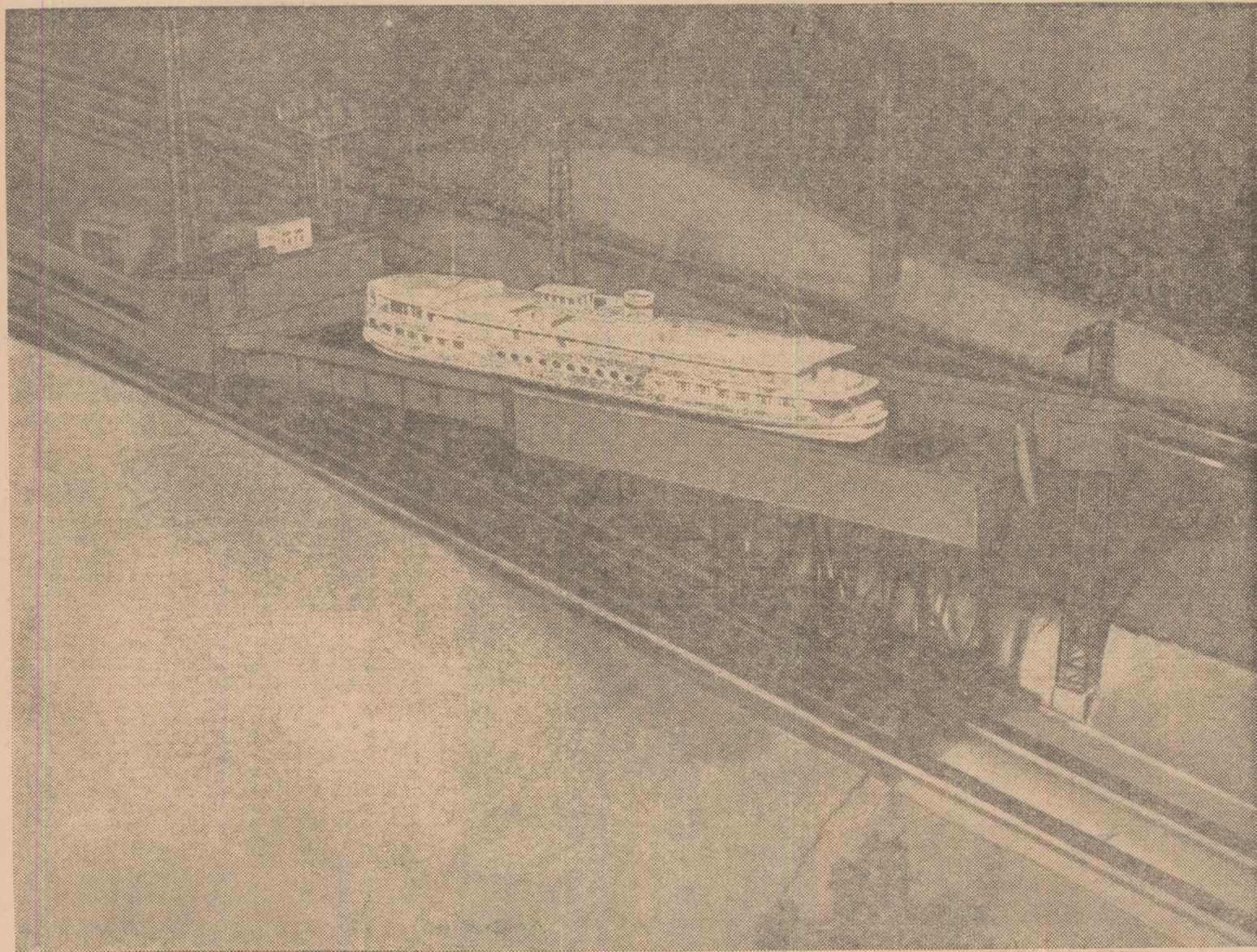
Pământul tremură
oamenii nu!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Într-o călătorie pe care a făcut-o în Africa, fotoreporterul sovietic D. Ivanov a surprins acest instantaneu cu tinerele actrițe Ilsa Niang și Manon Khan, de la teatrul „Sorano” din Dakar

LUPTA CU NATURA, NU ÎMPOTRIVA EI

Cu vaporul în lift
(Citii în pag. 6-7: „In loc de ecluze”)

Pe
urmele
piraților

Foc
contra
bătrâneții

ANUL XXII

24

(1109)

17 iunie 1966
12 pagini, 1 leu

A. Zile :

„Grădină de primăvară“ (fragment de panou)

PROZĂ

29 de grade

E cold și e foarte greu de lucrat. E greu mai ales pentru cel care de abia s-a întors de la mare și s-a obișnuit cu băile înviorătoare și cu ținuta lejeră dintr-o asemenea stațiune. Anatoli Borisici nu mai poate suferi cravata, butonii, cureaua și, în general, toate omănuntele vestimentare masculine din piele și metal sau din diferite țesături de lână și bumbac. Dar ceea ce e și mai important, s-a dezobșnuit de toate problemele oficiale sau de lucru... Firește au fost și acolo probleme, dar în majoritatea lor agreabile, ușor de rezolvat : după baie merge o halbă de bere ? E voie să te plimbi cu barca ? Nu se predau și dansuri moderne la cercul pentru începătorii virstnici ?

Dar acum ?

Acum au reapărut și cravata, și cureaua, căreia a trebuit să-i adauge încă patru găuri, și telefoanele de la minister, și probleme, probleme fără sfârșit...

— Anatoli Borisici, a venit cineva de la cealaltă fabrică, în legătură...

— Spune-i că mă pregătesc pentru conferință și plec imediat.

— Vine a treia oară.

— Iar eu, Sofivanna, tot-de trei ore mă pregătesc să plec și nu pot.

Ușa se închide. Anatoli Borisici e supărat. Trebuie să mai adauge o gură la curea. Și supărarea e dăunătoare. La casa de odihnă, un conferențiar a spus : „Datorită enervării și emoțiilor, adrenalina se revărsă în sine. Adrenalina este o substanță pe care o elaborează în organism glanda renală. Adrenalina acționează, de asemenea, asupra splinei”.

Dar cum acționează adrenalina asupra splinei, bine sau rău, Anatoli Borisici nu-și mai aduce aminte. Oricum, însă, trebuie să-ți păzești sănătatea... Mai ales când termometrul arată + 29 de grade Celsius.

Cheamă mașina și își ia șapca. Trecind pe lângă secretară o anunță scurt :

— Sint la minister.

Dar la minister, dacă e să fim cinstiți, n-are ce căuta. De aceea, îi spune șoferului :

— Vanea, cred că o să mă duc la vilă. Simt din nou că mă inundă un fel de secreție internă.

— Se întâmplă, face încurajator Vanea. Dar n-am benzină, Anatoli Borisici. Trebuie să ne aprovizionăm.

— Nu-i nevoie. Mă duci la gară. Iau trenul, îi răspunde Anatoli Borisici, spunându-și supărat : „Pe arșița asta totul se evaporază”.

În piața gării e cald ca într-o spălătorie. „Ar fi trebuit să-mi iau concediu în iunie, nu în mai, își spune Anatoli Borisici. Ar fi mai bine să se dea concedii din iunie până în august. Nu tuturor, desigur, ci numai celor care muncesc mai greu.

Într-o peron și reușește să mai zărească doar ultimul vagon al trenului care tocmai pleca.

— Ce ghinion ! Următorul când o fi oare ?

Impiegata se uită la ceas și-i răspunde amabil :

— Peste 23 de minute.

— Ia te uită ! În loc ca acum, când atîfia oameni locuiesc în afară de oraș, cei de la căile ferate să lucreze cu energii înzecite, ei au un tren de abia peste 23 de minute.

Ce-i de făcut pînă atunci ? Să profite de ocazie și să cumpere niște conserve și brînză...

Dar magazinul e închis în timpul prînzului.

— Ce-o mai fi și asta ? se întreabă supărat Anatoli Borisici. Ce fel de prînz, în timpul verii ? Trebuie să fie serviți cumpărătorii. Prînzul se poate omîna...

Conservele și brînză le achiziționează de la bufetul gării, iar la ieșire se ciocnește cu impiegata, care îl anunță :

— Trenul dumneavoastră e pe linia patra.

Fără să-i mulțumească — ce fel de mulțumiri ar mai fi și astea, la + 29 de grade ? — se îndreaptă grăbit spre tren, ca să-și ocupe, cît mai e timp, un loc la fereastră.

Trenul a pornit, se apropie de stație și iată-l, în sfîrșit, pe Anatoli Borisici în vila lui, pe iarbă, sub pini. Aspiră cu nările dilatate aerul curat și exclamă încîntat :

— Ozon ! Ozonul cel mai curat. Iată ce-i trebuie omului...

— Unde-i Vera Petrovna ? o întreabă pe Grușa, fata în casă.

— Cum, unde ? La lucru, firește, îi răspunde Grușa, îmbufnată. Nu-i place cînd Anatoli Borisici vine acasă mai devreme.

— Dă-mi puțin lapte.

— N-am decît pentru masă, la căpșuni, îi răspunde neînțelegătoare Grușa. Lăptăreasa ne-a adus numai un litru. Din pricina căldurii, vaca dă mai puțin lapte.

Anatoli Borisici face ochi mari.

— Ai spus ceva, Grușa ?

— N-am spus nimic ! Mă duc după ceapă.

Se întoarce de la riu țica lui, arsă de soare, cu cozile ude. E studentă la medicină.

— Te-ai și întors acasă, tăticule ?

— După cum vezi. Ia spune-mi, că doar ești viitor doctor, ce-i cu adrenalina ? E periculoasă sau nu ?

— Vai, tăticule, ce-ți trece prin cap ? E o secreție pe care o produce orice organism care funcționează normal.

— Așa, așa ! Secreția...

— ... Adrenalina acționează ca un stimulator al energiilor ! Uite, tu de pildă te-ai tolănit acum în hamac și nu faci nimic, din care cauză adrenalina nu se consumă.

„Nu faci nimic, își spune cu amară ironie Anatoli Borisici. Nici țica ta de sine nu-ți îngăduie puțină odihnă. Bine că adrenalina e o secreție normală. Dar o căldură de 29 de grade Celsius e o temperatură normală ? lei foc și nimeni nu-ți spune nici măcar merci”.

De aceea se îndreaptă spre dușul adăpostit într-un tuiș și lasă apa, caldă desigur, să i se reverse nestăvilită, pe spate...

Varvara Karbovskaia

VITRINA

O lume candidă

O lume a candoarei, cuceritoare și proaspătă, ca o adiere de primăvară, ne relevă cartea defunctului scriitor sovietic E. Gorbov, „Casa cu plopi”, în admirabila tălmăcire românească semnată de Marcel Gafton și Andrei Ivanovski. Cadru, cum nu se poate mai adecvat pentru a reliefa asemenea candoare, e reprezentat de ritmul molcom, patriarhal, al unui oraș sovietic de provincie. Descrierea lui păstrează urmele vizibile ale uceniciei făcută de autor la școala cehoviană. Acolo se profilează, ca un fel de simbol al întregii țări sovietice, casa, împrejmuită de plopi, unde locuiește profesorul de istorie Leonid Feodorovici Cernețov împreună cu nepoata sa Lida. Spre ea converg, ca spre un focar, destinele unor tineri eroi plămădiți dintr-un aliaj sufletesc extrem de prețios alcătuit din puritate, dăruire de sine și voință tenace de auto-depășire.

Plăsmuit, după cît se pare și din unele detalii cu caracter autobiografic, romanul ne introduce la început în cercul de prieteni ai Lidei, elevă în clasa a IX-a, care ni se înfățișează ca un mic conglomerat de tipuri puternic individualizate. Alături de Lida, care prin umorul, vioiciunea inteligenței, spiritul ei neconformist, pare a îndeplini rolul de animatoare a întregului cerc, îl întîlnim pe Semion Polnektov, din aceeași clasă. E un adolescent timid, interiorizat, cu aspirații intelectuale serioase.

Legăturile dintre personaje se stabilesc sub semnul acelei coeziuni morale unice, caracteristice societății socialiste din care fac parte. O fină și precisă intuiție a psihologiei adolescente dă puțință autorului să sugereze una din particularitățile cele mai interesante ale acestei vîrste : tinerii săi eroi nu sînt în stare să-și imagineze schimbările ce se vor produce în conformația lor spirituală o dată cu trecerea timpului și se comportă ca și cum prezentul de aur al vîrstei lor ar dura o eternitate.

Dar în universul lor plin de elanuri și iluzii pătrunde cu brutalitate războiul. Bruce, viata lor ia o întorsătură dramatică, chiar tragică — și o dată cu ea tonalitatea cărții se schimbă. Sălbatica agresiune hitleristă sfarmă fără milă sera de cristale a euforiilor, visurilor și lecturilor din care trăiseră tinerii pînă atunci și-i aruncă în vîltoarea celei mai cumplite realități, poate prea cumplită pentru umerii lor fragezi. Dar ea constituie și un examen al resurselor lor interioare. Unul din meritele artistice ale autorului este acela de a nu avea niciun fel de prejudecăți cu privire la ființa eroilor săi, de a nu le fixa nici un fel de predeterminări. Traectoria tipurilor configurate inițial nu este lipsită de surpriza ce tinde, în orice epos de calitate, să mențină treaz interesul cititorilor.

Dacă definim „Casa cu plopi” ca un „roman al candoarei”, aceasta nu are în intenția noastră decît un singur sens : de a scoate în evidență un anume specific al universului ce-l relevă eroii lui Gorbov. Prođuși ai relațiilor sociale socialiste ei nu-și pierd puritatea sufletească nici chiar în condițiile devastatoare ale războiului. Cazul lui Simion este edificator ; deși ura lui împotriva fascismului este nemărginită, deși e hotărît să lupte împotriva lor pînă la ultimul glonț, nu-și poate reprimă sentimentul de repulsie față de sine însuși care i s-a cuibărit în suflet în urma faptului că a văzut fața soldatului dușman ucis de el.

În romanul său, Gorbov a izbutit să ne convingă de marile calități ale personajelor sale, care rezistă celor mai grele încercări.

V. Moglescu

* E. Gorbov : „Casa cu plopi”. Editura Tineretului, 1966.

P. Obol :

Ex libris

cartea

INTERVIU

Cu Daniil Granin
despre

literatura fantastică

Daniil Granin este un scriitor căruia îi place să coboare literatura fantastică pe pămînt și să-și plimbe eroii la înălțimi amețitoare. Iar acum se gîndește la un nou roman de aventuri. Motivele ? Să ascultăm explicațiile scriitorului :

— Da, sînt cuceritul de literatura fantastică. Acest gen îmi pare foarte cuprinzător și important. Cu ajutorul lui poți vorbi despre complexe fenomene din zilele noastre, despre cele mai neașteptate descoperiri ale științei la o scară mult mai mare decît, să spunem, cu ajutorul povestirii realiste.

— Care va fi tematica viitoarelor dv. povestiri ?

— Nu voi ridica nici un fel de probleme științifice concrete. Eroii mei vor evolua, pur și simplu, într-o lume mai perfectă. De pildă, printre mașinile la care noi de abia visăm astăzi. Nădăjduiesc să înfățișez caractere puternice, cu inimi romantice. Doresc foarte mult să împletesc câteva caractere profunde și să introduc într-un plan fantastic trăsăturile vieții noastre actuale.

Cîndva mă interesa fizica. Sint electrofizician prin studii și m-am ocupat, într-o vreme, cu toată seriozitatea de această disciplină. Apoi m-a pasionat cibernetica, biologia, istoria. Iar acum, mă pasionează viața, cu toate manifestările ei.

— Unele dintre operele dv. au fost ecranizate. Ce credeți despre rolul scriitorului în cinematografie ?

— Din păcate, arta scriitorului și arta regizorului sînt două lucruri foarte diferite. Un mare număr de exemple m-au convins că un scenariu prost poate da naștere unui film bun și invers. Uneori, ca autor de scenarii, mi-a fost dat să asist la probe cu actorii sau să vizionez diferite scene turnate pe platou. Mărturisesc că, de multe ori, primele și ultimele impresii n-au coincis de loc. Ceva ce nu mi-a plăcut la început s-a dovedit mai tîrziu interesant și ceea ce, la prima vedere, mi s-a părut interesant, a devenit după aceea de-a dreptul enervant. Experiința personală mi-a demonstrat că în cinematografie nu poți să prevezi nimic. În acest sens, cinematograful a rămas pentru mine o enigmă. Nu pot înțelege nici pînă în ziua de astăzi cum se naște un film bun, cînd există atîtea posibilități să apară unul prost...

— În primăvara aceasta, la Leningrad a avut loc un simpozion al scriitorilor. Ce ne-ați putea spune despre el ?

— Simpozionul a avut ca temă „Știința și literatura”. Dialogul a fost susținut de scriitori, istorici, sociologi, psihologi și alți oameni de știință. Această participare peștrită nu este de loc întîmplătoare. a-vînd în vedere faptul că arta contemporană este legată de multe și variate fenomene... Pe scriitori i-au interesat diferite aspecte ale unor probleme social-psihologice, etice, filozofice înscrise pe ordinea de zi a vremurilor noastre.

— Ce ne puteți spune despre planurile dv. de creație ?

— Termin jurnalul australian, care se va intitula „Luna răsturnată”. Mă pregătesc să scriu o piesă, de asemenea fantastică...

MERIDIANE SOVIETICE

Pământul tremură —
oamenii nu!

Dureroasa dramă a cutremurelor care au zguduit în serie Taškentul a pus în lumină o sumedenie de atitudini ce relevă calitățile morale într-adevăr neobișnuite ale locuitorilor din orașul încercat. Ecourile curajului, ale spiritului de solidaritate umană, ale conștiinței cetățenești care i-au însuflețit pe locuitorii Taškentului în clipele acelea de dezlănțuire a forțelor elementare sînt acum cunoscute pretutindeni în U.R.S.S.

Dar poate că mai revelatoare decît tablourile de ansamblu sînt declarațiile martorilor dramei, publicate în mare nu-

Valentina Golubeva, vînzătoare într-un magazin din Taškent, mulțumește soldaților care o ajută să se mute într-o locuință nouă

măr de presa sovietică și din care ne îngăduim a spicuî câteva pentru cititorii noștri.

Valentina Zikova, doctoriță la Serviciul de Salvare, povestește simplu:

— Da, eu sînt aceea despre care au vorbit ziarele. Deși, trebuie să vă mărturisesc, nu sînt de fel curajoasă; nici nu știu de unde am luat puterea de care se spune că am dat dovadă. De altfel, nici n-am fost singura!... Toate fetele de la serviciul nostru de dispecerat au rămas nemișcate lingă telefoanele lor, apărîndu-și capul cu bucăți de placaj. Nimeni n-a plecat, deși multe aveau copii acasă...

Ziaristul Vasili Krujilin își aduce aminte:

— M-am trezit cînd un ghiveci de flori a căzut de pe un raft. Vesela din bufet se mișcă și zăruia cu un zgomot ciudat. Casa se clătina. Numai decît mi-am luat copilășul în brațe, am apucat-o pe soția de mină și am coborît în fugă treptele. Dar un ziarist rămîne în orice împrejurare ziarist. De aceea, eram foarte atent la tot ce se petrece în jur. Un băiat a ieșit în fugă, numai în slip și cu un acordeon în brațe; pe o vecină am găsit-o în curte în cămașă de noapte și încălțată cu cizme de cauciuc. Cînd lucrurile s-au liniștit,

mi-am dus copilășul la părinții mei și am plecat la redacție. Transportul public nu funcționa, lumea se ducea pe jos la muncă. Ca de obicei, femeile de serviciu veniseră la redacție înaintea noastră, ca să facă curățenie. De data asta au avut, însă, de-a face nu numai cu praful și cu hirtii, ci și cu moloz.

Iuri Tursunkulov, milițian, relatează:
— Tocmai mă culcasem. Deodată am auzit un zgomot infernal și m-am simțit clătinit ca într-o căruță pe un drum cu hopuri. Mi-am zis: — O bombă! Un om a ieșit fugind din casa de vizavi; l-am întrebat: E o bombă? Dar omul a răcnit: — Ce, ești nebun? Nu vezi că-i cutremur? Treci de la perete! Intre timp însă pămîntul se liniștise. M-am îmbrăcat grabit, mi-am pus uniforma, cizmele și m-am dus la secție. Băieții se și adunaseră de pretutindeni. Dar, se înfelege, cum ne-am adunat, am și plecat în toate direcțiile. Pentru că în asemenea clipe se pot întîmpla tot felul de lucruri...

Suleiman Satiiev, judecător de instrucție, este însă de altă părere.

— Ei bine, aflați că în zilele acelea au fost de cinci ori mai puține delictul decît în mod obișnuit. De cinci ori mai puține. Vă dați seama? Hai să ne gîndim puțin cum de s-a întîmplat așa! E adevărat că am anunțat imediat că orice încercare de furt va fi pedepsită cu cea mai mare asprime. Dar asta să fi contat? Poate că într-o oarecare măsură; e totuși sigur că pedepsele cele mai severe nu pot preveni niciodată fărădelegile. Două mii de comsomoliști ni s-au pus la dispoziție pentru menținerea ordinii. De acord, e o forță! Dar a existat în mod evident o forță mult mai mare: solidaritatea umană. Nenorocirea a unit oamenii. Imi cunosc bine orașul și pot să afirm, fără nici o exagerare, că în timpul acelor zece zile ne-am apropiat foarte mult unii de alții...

Omul cel mai ocupat, cel mai tracasat, cel care a dormit cel mai puțin în zilele și nopțile cînd zguduirile scoarței pămîntului s-au repetat a fost, însă, fără îndoială Valentin Ulunov, directorul „Stației seismografice” din Taškent. El e mereu obligat, ca în afară de îndeletnicirile obișnuite, care-i iau mult timp, să vorbească la televiziune, să primească ziaristi, să răspundă la nenumărate apeluri telefonice. Căci sînt foarte mulți amatori care vor să știe dacă: „Astăzi o să mai fie vreun cutremur?” sau „Putem să ne culcăm liniștiți?”

Un ziarist, care mai asistase la niște cutremure în Asia Centrală și avea niște însemnări care i se păreau interesante, s-a dus cu ele la Ulunov să-i ceară părerea. Iată cam ce cuprîndeau aceste însemnări:
„Două zile înainte de cutremurul din Așhabad, doi turkmeni bătrîni s-au prezentat la un activist cu o muncă de răspundere și i-au spus: — O să fie un cutremur de pămînt. — Dar de unde știți voi? — i-a întrebat activistul. — Serpii și șopîrile au ieșit din ascunzătorile lor... După două zile s-a întîmplat într-adevăr nenorocirea”.

O altă însemnare, de acum trei ani, spunea: În tren, un tovarăș de drum ne-a arătat niște fotografii de familie. Într-una din ele era și un cîine lup. — Iubim cîinele ăsta — ni s-a adresat călătorul — ca pe o făptură omenească. Nevastă-mea și cu mine lucram atunci la Așhabad. Într-o noapte ne-am întors tirziu acasă; înainte de a ne culca, eu am mai rînduit niște cărți, nevastă-mea a mai citit. Fetița dormea în cărucior. Deodată, cîinele a sărit în picioare, s-a repezit la cărucior, a înșfăcat copilul de cămășuță și l-a dus afară. Mi-am zis că turbase. Am pus mina pe pușcă, am dat buza în curte, soția după mine, dar abia am apucat să ieșim și clădirile orașului s-au prăbușit”.

Valentin Ulunov, meteorologul, a dat din umeri:

— Dragul meu eu nu mă încred decît în aparatele mele...

Cu toate acestea a admis totuși că faptele rămîn fapte. Se prea poate că materia vie a făurit, în miliardele de ani de cînd există, niște „seismografe” extrem de sensibile.

duce în serie toate tipurile de mașini necesare mecanizării complexe a lucrărilor de cultivare a cerealelor, porumbului, sfecelei de zahăr, cartofului, bumbacului. De asemenea, nu va mai trece mult și vor intra în producția de serie mașini pentru cultura și recoltarea inului, ca și pentru prepararea nutrețurilor în fermele colhozurilor și sovhozurilor.

Preocuparea pentru înzestrarea tehnică a colhozurilor și sovhozurilor ocupă un loc important și în noul plan cincinal. Întreprinderile constructoare de mașini agricole vor produce în această perioadă 1 790 000 de tractoare, 780 000 prășitoare, 550 000 combine de recoltat cereale etc.

Dar numai numărul sporit de mașini nu rezolvă problema înzestrării tehnice a agriculturii. Specialiștii sînt preocupați în continuare de perfecționarea lor pe linia simplificării comenzilor și sporirii siguranței în exploatarea a noilor tipuri de tractoare și combine. Astfel, au și trecut cu succes toate probele modelele tractoarelor „Belarus” și „D.T.-75” prevăzute cu un sistem de comandă automată. Ce avantaje oferă acest sistem? În primul rînd sporește viteza de lucru, apoi — și acesta este lucrul cel mai important — ușurează munca tractoristului. Mai sînt și alte avantaje dar nu le vom înșirui pe toate.

Noul plan cincinal prevede și sporirea considerabilă a eficienței mașinilor existente, elaborarea de noi tipuri de mașini, producerea și înzestrarea în ritm mai accelerat a agriculturii cu mașini de săpat, mașini pentru ameliorații, pentru irigații, pompe și alte utilaje. De remarcă, de asemenea, că în cursul următorilor cinci ani vor fi pe deplin satisfăcute nevoile agriculturii în mașini pentru introducerea în sol a îngrășămintelor minerale și organice, mașini pentru lupta împotriva eroziunilor și mașini pentru mecanizarea lucrărilor de irigații.

ENERGETICĂ

Turbine pentru Siberia

După salba de hidrocentrale de pe Volga, în Uniunea Sovietică a început construcția de astfel de instalații, de o și mai mare capacitate, pe cursurile de apă siberiene. Prima dintre ele, cea de la Bratsk, a și intrat în funcțiune cu un randament de 3.600.000 kW. Multe din problemele impuse de ridicarea uriașelor construcții au fost rezolvate de Uzina de turbine de mare capacitate din Leningrad.

Printre altele, constructorii de turbine au trebuit să găsească soluția utilizării cu maximum de eficacitate a cărbunelui alb pe care-l oferă Angara. Cu alte cuvinte, turbinelor nu trebuie să le scape nici o picătură de apă. Randamentul turbinelor hidrocentrale de la Bratsk e echivalent cu 93,5 la sută!

Într-adevăr, grupurile electrogene instalate pe Angara sînt de două ori mai puternice ca cele de pe Volga, deși dimensiunile lor sînt mai mici. Și aceasta deoarece presiunea apelor Angarei este de cinci ori mai mare ca cea înregistrată pe Volga. În consecință viteza de rotație a turbinelor de la Bratsk a fost sporită, atîngînd 125 turații pe minut!

Calculule teoretice moderne, chiar și atunci cînd recurg la tehnica electronică, nu permit să se afirme cu precizie cum se va comporta turbina în exploatare, așa că sînt necesare o serie de experiențe. Constructorii au creat, deci, machete din oțel care au fost supuse probelor în laboratorul uzinei. În felul acesta a putut fi ales tipul cel mai indicat. Și mai e o problemă: camera de aducțiune a apei, așa numitul „melc” Nelimitindu-se la rezultate-

le obținute în laborator, uzina a trimis la Bratsk o echipă de specialiști care să verifice la fața locului rezultatele obținute. Unele puncte ale „melcului,” în care ar putea pătrunde cu ușurință un autobuz, au fost întărite cu aliaje. Apoi melculul l s-a studiat „comportarea” chiar în beton, o experiență cu totul nouă în hidrotehnică.

Înainte de realizarea acestui tip de turbină, cele mai mari mașini de acest gen erau turbinele centralei Ustkamenogorsk. Cele de la Bratsk, însă, deși au același diametru sînt de trei ori mai puternice. Pentru comanda și reglarea lor automată, constructorii de turbine au elaborat o schemă complet nouă. Actualmente, inginerii și tehnicienii Uzinei de turbine de mare capacitate din Leningrad sînt preocupați de realizarea unui tip identic de turbină cu o putere ce urmează să depășească o jumătate de milion de kilowați, destinat hidrocentralelor de la Krasnoiarsk, Saiano-Sușenskoe și altor asemenea construcții prevăzute în planul de dezvoltare al energiei sovietice.

CONSTRUCȚII
HIDROTEHNICE

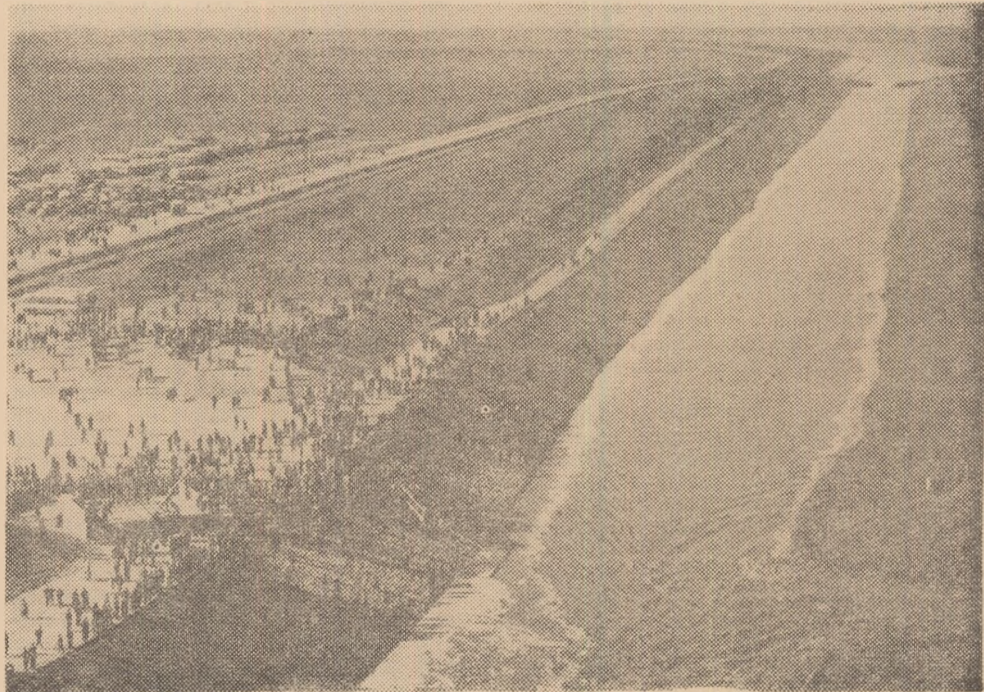
Traseul belșugului

Între litoralul din sudul Crimeii, cu vegetația luxuriantă și populația densă și stepea pîrjolită de soare din peninsula Keri și din preajma lacului Sivaș a existat întotdeauna un contrast izbitor. Oamenii de știință ruși din secolul trecut preziceau chiar un viitor foarte înegurat stepei Crimeii. Pînă și doi din cei mai mari cunoscători ai naturii, acad. Ber și Ghelmersen spuneau a: „Din cauza climei și lipsei de apă, stepa tauridă va fi totdeauna printre pămînturile cele mai sărace și greu de cultivat.”

Iată însă că acum doi ani prin istmul Perekop care unește Crimeea cu continentul a trecut apa Niprului. Proiectul de folosire a Niprului pentru irigația pămîntului Crimeii are o vechime de 117 ani. Autorul lui este Christian Steven, cunoscutul botanist de origine suedeză care a trăit în Rusia aproape toată viața. Proiectul a putut fi transpus, însă, în viață abia în zilele noastre.

Pînă la ora actuală apa Niprului a irigat 17 000 de hectare din care 6 000 sînt folosite pentru cultura orezului, plantă nouă în această regiune. Sovhozul „Peatioziorni”, a recoltat în anul trecut de pe un singur hectar cite 60—80 de chintale de orez. Iar colhozul „Sovetskaia Rodina” a adunat de pe fiecare hectar semănat cu porumb o recoltă de 521 de chintale. Practica a demonstrat astfel că un hectar de teren irigat dă o producție de patru—cinci ori mai mare decît aceeași suprafață de pămînt neirigat.

Prin urmare, canalul din nordul Crimeii este principala bază pentru dezvoltarea intensă a agriculturii în această regiune. Astăzi constructorii canalului au lăsat în urma lor 200 de kilometri, adică jumătate de traseu și au înălțat prima din cele patru stații de pompă prevăzute în proiect. Stația care a intrat în funcțiune este destinată pomării apelor Niprului în direcția localității Keri. Acolo apa se va ridica pînă la 100 de metri. Cînd se va fi încheiat construirea primei tranșe a canalului, suprafața pămînturilor irigate va însuma 165 000 de hectare iar la încheierea celei de a doua tranșe, suprafața terenurilor udate de apele Niprului va atinge 600 000 de hectare. Și atunci colhozurile din nordul Crimeii se vor putea îndeletnici și cu creșterea vitelor și legumiculturii. La poalele munților vor înflori livezi și vor crește prețioase plante tehnice.

Canalul Severo-Krimsk, vis devenit realitate

MAȘINI AGRICOLE

1 790 000 de tractoare

Specialiștii în agricultură din alte țări, care vizitează U.R.S.S., obișnuiesc adesea să întrebe: cît valorează mijloacele tehnice cu care este înzestrată anual agricultura sovietică? Răspunsul care-l dăm acum se referă însă, la o perioadă mai lungă, anume la anii septenaliului trecut. Planul prevăzuse pentru construcția de tractoare și mașini agricole 14,8 miliarde de ruble. Dar pînă la sfîrșitul septenaliului suma a crescut la 20,6 miliarde de ruble. În acest răs-timp uzinele sovietice au produs mai bine de două milioane de tractoare și un număr important de combine, secerători pentru tractor, pluguri și alte mașini și utilaje. De subliniat că în anii septenaliului au fost create 15 tipuri noi de tractoare și peste 800 de diferite mașini și utilaje.

La ora actuală Uniunea Sovietică pro-

actualitatea

SCUT

ȘI

SPADĂ

„Războiul ascuns“
în spatele
frontului
hitlerist (XVII)

1941. După alipirea Letoniei la U.R.S.S., Alexandr Belov, alias Johann Weiss, și-a părăsit țara împreună cu majoritatea germanilor și s-a stabilit în Polonia ocupată de hitleriști. Aci își începe activitatea de agent al serviciului de informații sovietic. În cele din urmă Weiss este angajat șofer la Abwehr. Maiorul Axel Steinglitz, noul șef al lui Johann, este un spion notoriu al Reichului. După declanșarea războiului împotriva U.R.S.S., grav rănit într-o operațiune îndrăzneată, în care izbuteste să-i dezinformeze pe hitleriști, Weiss este internat în spital, unde se întâlnește cu un locotenent sovietic, Alexei Zubov, care trece drept fruntașul hitlerist Alois Hagen.

Intr-o zi, descoperise un pilot sovietic care se lansase cu parașuta dintr-un avion în flăcări. Muștrindu-l că nu învățase temeinic germana în școală, Zubov îl obligase să repete de câteva ori niște fraze uzuale, pe care le folosesc gradele inferioare când se adresează superiorilor, îl îmbrăcase într-o uniformă de soldat hitlerist și-l luase cu el în chip de subaltern. Împreună salvaseră de sub escorta unei patruli hitleriste un învățător polonez care zvrilise fără succes o bombă meșterită de el. Ajunși la Belostok, la niște rude ale învățătorului, își completaseră grupul cu un feroviar sovietic care însoțise în ajunul atacului hitlerist un tren cu marfă în Germania. Ca să-i ferească de primejdiile pe ceilalți membri ai grupului care nu cunoșteau limba germană, Zubov acționase la început independent. Fiind un excelent jucător de biliard, el devenise curând un client obișnuit al cazinoului din Belostok, cucerindu-și faima de as în materie. Într-o zi, fusese provocat la o partidă de un ofițer dintr-o companie de propagandă, un anume baron von Handenstein. Cîștigînd o partidă după alta, Zubov își scosese într-atîta din fire partenerul, încît miza la ultima partidă se ridică la o sumă fabuloasă. Printr-o lovitură magistrală dobîndî victoria și de data aceasta, după care se interesă cînd avea să primească banii.

Baronul ar fi putut, bineînțeles, să-l trimită urgent în linia înii pe subofițerul de poliție. Dar pierduse, și în canoanele castei ofițerești neonorarea sumelor pierdute la joc era socotită o faptă la fel de rușinoasă ca și o palmă lăsată nerăzbutată. Zubov îi propuse însă baronului să-i dea în loc de bani postul de șef al depozitelor companiei de propagandă, pe care, conform regulamentului, avea dreptul să-l ocupe numai un ofițer invalid de război. Baronul se învoi. Zubov se dovedi totuși pînă la urmă nerecunoscător. După ce baronul fu numit comandant al unui lagăr de concentrare, Zubov se oferă să-l conducă la noul său loc de muncă și făcu așa ca pînă la urmă acesta să nu mai ajungă acolo...

Zubov trebuia să părăsească spitalul. Agenții ai Gestapo-ului, care controlau plecările din spital, trecuseră deja pe acolo dar Elfrida nici nu se gîndea să-i dea drumul. Zubov, însă, îi ceru să-i întocmească un act de deces. Nu voia să lase urme.

Weiss îi dădu o parolă pentru Varșovia și Zubov plecă. Absența lui fu observată abia spre seară. Furios, Fischer îi chestionă mai întîi pe rănii și apoi pe Elfrida. Aceasta îi spuse că Hagen își făcuse formele de plecare încă din ajun, iar în cursul nopții venise după el o mașină de la Gestapo. Nu să-l aresteze, doamne fe-

rește. Ofițerul gestapovist îl salutase prietenos, ba chiar îl și îmbrățișase, lucru pe care-l confirmă și fruntașul Weiss, convins că versiunea respectivă îi fusese sugerată Elfridei chiar de către Zubov.

Weiss putea fi șters de la o zi la alta din controalele spitalului și dacă n-ar fi intervenit Elfrida ar fi fost expedit, probabil, cu primul batalion pe frontul de răsărit. Elfrida însă, îi explică lui Johann unde trebuia să caute subunitatea maiorului Steinglitz și obțină ca Fischer să-l trimită înapoi la unitate.

„Maiorul locuia într-o vilă, fostă proprietate a unui cunoscut pictor polonez împușcat de hitleriști. Sentinela nici nu-l lăsa pe Weiss să se apropie de poartă. Dar Johann stăruia, spuse că avea de comunicat ceva extrem de important și că, dacă nu putea fi lăsat el să intre, atunci să fie chemat maiorul afară.“

Cînd Steinglitz se ivi în pragul ușii, Weiss îl întinse sticla de coniac franțuzesc de captură, pe care i-o dăduse Elfrida, luă poziția de drepți și raportă:

— Domnule maior, m-ați trimis după marca asta de coniac. Vă rog să mă iertați, am întîrziat puțin...

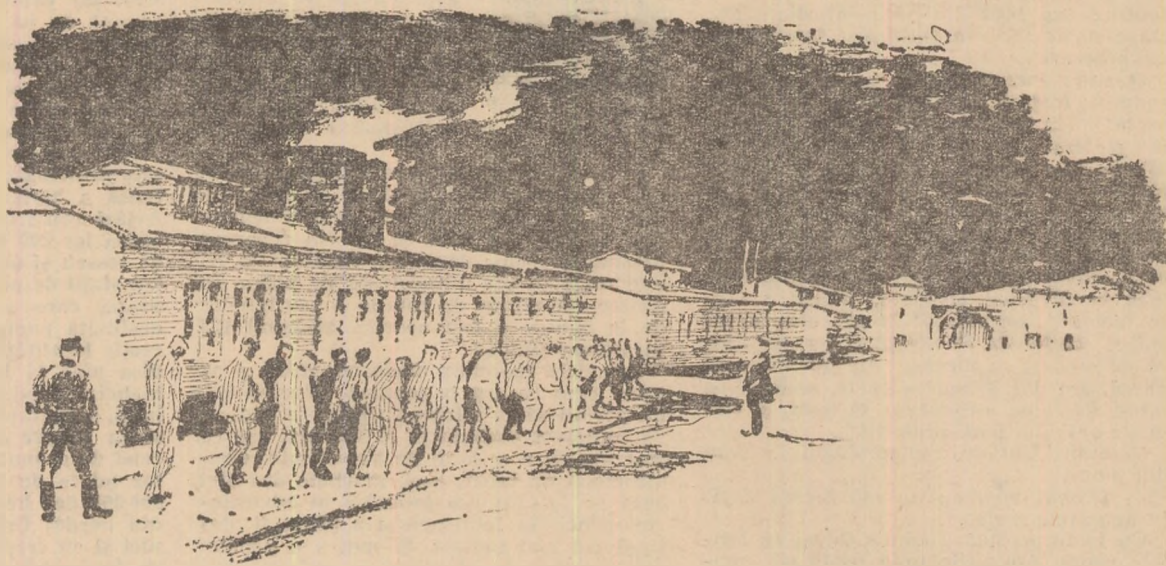
Steinglitz zîmbi. Weiss socoti gestul suficient pentru a trece țanțoș pe lângă sentinela. Mai departe acționă fără nici un scrupul, așa cum își propusese. Cu aerul că nu-l observă pe noul șofer al maiorului, Johann cercetă mașina, curăță grijuliu scaunele iar cînd acesta încercă

politici luați prizonieri: „Conducătorii politici din armată nu sînt socotiți prizonieri și trebuie exterminați, cei mai tirziu în lagărele de tranzit. Ei nu vor fi evacuați în spatele frontului.“

Recrutînd spioni și diversioniști

Abwehru începuse așadar să organizeze o rețea de școli de spionaj și diversione, ceea ce dovedea că ofensiva fulgerătoare a hitleriștilor împotriva Uniunii Sovietice eșuase și că aceștia își pierduseră speranța de a găsi sprijin în rîndul unei părți a populației din U.R.S.S. Războiul secret prevedea organizarea de acte diversioniste și teroriste în masă pe teritoriul sovietic. În acest scop Canaris crease, într-o suburbie a Varșoviei, un stat major special, sub numele de cod „Valea“.

Izbutind să cîștige increderea lui Landsdorf, Johann este avansat în muncă. Între timp primește de la Centru o carte poștală ilustrată în care i se comunică o adresă din Varșovia unde urmează să meargă spre a se întîlni cu noul său om de legătură: Elsa Wolf, dansatoare la un cabaret din oraș. Cu aprobarea șefilor săi, Johann pleacă la Varșovia unde îl întîlnește și pe Alexei Zubov, partenerul Elsei Wolf, care continuă să acționeze pe cont propriu împotriva naziștilor. Prin inter-

mediul Elsei, Weiss comunică Centrului toate informațiile pe care le culesese pînă atunci. Apoi pleacă cu căpitanul Dietrich într-un mare număr de lagăre de concentrare, spre a recruta oameni pentru școlile de spionaj hitleriste. Foarte comod și grijuliu cu sine însuși, Dietrich nu vrea să umble prin lagăre, de teamă că s-ar putea contamina de vreo boală infecțioasă, așa că lasă toată treaba pe seama lui Weiss. Avînd la dispoziție fișele cu internați, Johann recrutează numai oameni despre care e sigur că nu vor fi de folos școlilor respective.

Dar nu se limită numai la atît, ci desfășură o activitate febrilă, conspiciind, cifrind documente, executînd pe petice microscopice de hirtie schițe topografice cu amplasarea lagărelor, dizlocarea unităților de pază etc. Pe aceleași hirtii trecu și numele comandanților de lagăre, făcu o statistică a prizonierilor morți și înscrise numele eroilor precum și ale trădătorilor. Informațiile culese din fișele lagărelor și multe alte materiale adunate de Johann trebuiau, însă, ascunse într-un loc sigur. Așa încît Weiss înveli prețioasa comoară în vată și, după ce-i dădu o formă de sul, tăie o cameră de automobil nou-nouț și viri înăuntru arhiva. După ce se încredință că totul era în siguranță,

Johann lipi camera, o viri în anvelopă, o umflă din nou și o așeză în port-bagaj. La nevoie, cauciucul putea fi folosit asemenea celorlalte patru.

Școala de spioni germani din Varșovia, aflată sub directă conducere a organizației de spionaj și diversione „Statul major Valea“, își deschise porțile în octombrie 1941. Școala se afla la 21 de kilometri de Varșovia, în mica localitate Sulejowek, pe strada Paderewski. Tot acolo funcționa și o puternică stație de radio. Într-un atelier special al școlii se fabricau acte false pentru agenții care urmau să fie lansați în spatele frontului sovietic.

Un om capabil și modest

Într-o zi, în timp ce-i dădea raportul lui Landsdorf, Johann se gîndea prin ce mijloace ar putea să-i sugereze mai bine șefului său că, în afară de oamenii recomandați de Gestapo, Abwehru ar trebui să recruteze și singur prizonieri pentru școlile de spionaj și diversione. Pe bătrîn îl interesau propunerile lui Weiss, dar nu voia să-i arate. Peste câteva zile, însă, Landsdorf dădu ordin ca fruntașul Johann Weiss să fie numit translator într-o subunitate a „Statului major Valea“.

Maiorul Steinglitz se despărți cu părere de rău de Weiss ca șofer, în schimb fu bucuros să-l salute în noua lui calitate de agent al Abwehruului. Johann nu îndeplinea numai funcția de translator, ci primise din partea lui Dietrich și misiunea de a lua un prim interogatoriu-fulger prizonierilor recomandați să urmeze cursurile școlii de spionaj. Trebuia să interogheze, astfel, din zori pînă în pîrea nopții, într-o baracă care mirosea de infectante și a trupuri nespălate.

Mai tirziu, după ce este supus împreună cu alți doi agenți, unei căreia de verificare, în cursul căreia se comportă ca un nazist convins deoarece, datorită extraordinarei lui perspicacități, își dă seama de adevărul ei scop, Weiss este avansat subofițer și decorat cu crucea de fier clasă II-a.

La un moment dat, însă, intrucît nici un agent lansat de „Statul major Valea“ nu izbutise să pătrundă în vreo fabrică de armament sovietică — așa cum primise ordin — actele diversioniste începură să fie pregătite în mare secret. Pe lângă statul major luă ființă un lagăr special, în care nu aveau acces decît ofițerii superiori. Disciplina, și așa foarte severă, se întări și mai mult, mai ales că se aștepta sosirea lui Canaris, care hotărîse să inspecteze toate unitățile Abwehruului legate într-un fel sau altul de activitățile desfășurate împotriva Uniunii Sovietice. Evident, în asemenea condiții, Johann trebuia să lucreze cu maximum de precauție.

„Cîțiva colaboratori ai lui Weiss din școlile de spionaj învățaseră să regleze focurile pentru grenade și alte încărcături explozive cu acțiune imediată. Grupurile diversioniste aprovizionate cu astfel de muniții pierneau însă din pricina lor încă înainte de a avea prilejul să le folosească în spatele frontului sovietic.“

Nici diversioniștii lansați în U.R.S.S. cu documente false, însemnate de Weiss sau de vreunul din oamenii lui — într-un anumit loc actele erau înțepate cu un ac — nu aveau o soartă mai bună. În afară de asta, datorită strădanilor lui Johann și ale colaboratorilor lui, acești diversioniști aveau fișe amănunțite în cartotecile serviciului de contrainformații sovietic.

Cînd Weiss izbutea să strecoare în vreun grup lansat pe teritoriul U.R.S.S. un om de al lui, acesta lucra în gol, organizînd acte diversioniste inofensive în locuri și la ore indicate în prealabil de cekiști. Iar „Valea“, în loc să capete informații reale despre industria sovietică

V. Kojevnikov

(continuare în pag. 11-a)

Treizeci de roluri și o actriță

Cu personajul pețitoarei din filmul „Insurătoarea lui Balzaminov”, Lidia Smirnova a interpretat al treizecilea rol din cariera-i actricească de un sfert de secol.

Opțiunea pentru profesia care i-a adus popularitatea, dragostea și stima spectatorilor, nu a fost cituși de puțin simplă. Lidia Smirnova urmasa trei ani cursurile Institutului de aviație din Moscova când a înțeles că nu mergea pe drumul vocației ei reale, deși matematicile superioare o pasionau și continuă să o pasioneze și astăzi. Și nu platonice. Un sceptic care s-a îndoit de formația ei științifică, ce a precedat-o pe cea artistică, a avut parte de o demonstrație care l-a silit să recunoască că are de a face, dacă nu cu o a doua Sofia Kovalevskaia, în orice caz cu o matematiciană de forță (deși actrița, modestă, a explicat după aceea că problemele pe care le-a rezolvat n-au fost prea complicate).

În orice caz, după ce a părăsit Institutul de aviație a dat simultan examen de admitere la trei instituții artistice: la școala de teatru de pe lângă „Vahtangov”, la școala de pe lângă teatrul „Kamernii” al lui Tairov și la Institutul unional de cinematografie. Și a reușit la toate! În fața acestui extraordinar rezultat, a ales teatrul lui Tairov, unde distinsul maestru al scenei sovietice a învățat-o, ca pe toți elevii săi, să-și rafineze gustul, să-și cultive plasa, muzicalitatea, să acorde atenție mișcării scenice. Talentul Lidiei Smirnova, revelat eruptiv cu prilejul celor trei succese simultane la examenele de admitere, a fost cizelat sub îndrumarea lui Tairov cu infinită grijă, înflorind în plenitudinea forțelor sale. Astfel încât, la sfârșitul școlii, Lidia Smirnova s-a numărat printre foarte puținii absolvenți reținuți în teatru.

Dar nu i-a fost dat nici să fie actriță de teatru. Tocmai atunci se căuta interpreta principală pentru comedia lirică „Dragostea mea”. Sumarele indicații privitoare la datele fizice ale interpretei prevedeau: păr blond și mătăsoasă și ochi mari albaștri. Condiția n-a fost greu de îndeplinit, astfel că la probă s-au prezentat optsprezece blonde diafane cu niște ochi albaștri irezistibili. Printre ele era și Lidia Smirnova. Și cum ea avea, pe lângă păr blond și ochi albaștri, și foarte mult talent, a fost aleasă. Entuziasmul elevei n-a fost, însă, împărțit de profesor. Tairov nu admitea ca actrița să se împartă între teatru și film, și Lidia Smirnova a trebuit din nou să alegă. A ales cinematograful, legându-și trunic și definitiv numele de el.

Primele ei eroine erau tinere de vîrsta ei, cu biografii asemănătoare. Similitudinile mergeau uneori foarte departe. Într-un rînd, realitatea a întrecut ficțiunea. Vera, al doilea personaj al actriței (în filmul „Un flăcău din orașul nostru”) și avînd chiar profesia interpretei, își petrece soțul la război. Ca și Lidia Smirnova. Dar spre deosebire de Vera, Lidia Smirnova nu l-a mai revăzut niciodată...

Deci Șurocica în „Dragostea mea”, apoi Vera în „Un flăcău din orașul nostru”, Fenka în „Ea își apără patria”, Flossy în „Pulberea argintie”, Smaida în „Ei au o patrie”, Maria în „Trepte abrupte”, Iulia în „Cei trei din pădure”... Rolurile s-au succedat, culminînd cu cel al pețitoarei din „Insurătoarea lui Balzaminov” după A. Ostrovski, cu care actrița abordează pentru prima oară pe ecran literatura clasică rusă.

În ce ipostază o vom mai revedea, e greu de spus deocamdată. Talentul ei are atîtea fațete încît putem fi convinși că mereu inedita Lidia Smirnova, artistă pasionată și de o exemplară seriozitate, ne va mai rezerva multe surprize.

— Manea, n-am găsit înghețată de vanilie, aveau numai de ciocolată!

Cine va fi Vronski?

După cum anunță presa sovietică, regizorul Alexandr Zarhi a dat, la studioul „Mosfilm”, primul tur de manivelă al unui nou film după celebrul roman al lui Lev Tolstoi. Se știe că opera titanului de la Iasnaja Poliana a avut pînă acum mai multe versiuni cinematografice, dintre care cea mai prestigioasă a fost fără îndoială cea în care rolul Annei Karenina a fost interpretat de Greta Garbo. O versiune sovietică — cu Alla Tarrasova în rolul principal — a rulat și pe ecranele noastre acum vreo zece ani.

Acum, rolul Annei Karenina va fi interpretat de Tatiana Samoilova, actriță care — după fulgurantul succes dobîndit cu filmul „Zboară cocorii” sub regia lui Mihail Kalatozov — a jucat destul de puțin. Innokenti Smoktunovski, care și-a cîștigat o bine meritată reputație internațională prin magistrala interpretare a enigmaticului Hamlet, va apărea în filmul regizorului Zarhi într-o ipostază în care parcă nu n-î l-am fi putut imagina: aceea a mîrginitului și posacului Alexandr Karenin.

Iuri Iakovlev, un cunoscut actor de la teatrul „Vahtangov”, va fi Oblonski, iar Dolly, soția acestuia, va fi întrupată de la Savina.

Cea mai neașteptată alegere făcută de regizor este toluși, nu încapă dubiu, aceea a Mariei Plisețkaia, celebra balerină de la Bolșoi, pe care Zarhi a solicitat-o — primind un răspuns favorabil — pentru rolul Betsy, „doamna din înalta societate”. Regizorul e convins — și bineînțeles nimeni n-are nici un motiv de a se îndoii de asta — că Maria Plisețkaia se va dovedi o bună actriță de cinema.

Interpretul lui Vronski nu este încă cunoscut, deși — cum am arătat — filmările au început. Regizorul n-a putut decide asupra nenumăratelor oferte primite.

Filmul va fi în culori și pentru ecran panoramic.

O carte franceză despre cinematografia sovietică

Editura pariziană C.I.B. a publicat în cadrul unei colecții pe care a inițiat-o, un foarte interesant volum consacrat cinematografului sovietic*. Cartea semnată de Luda și Jean Schnitzer are dubla calitate de a prezenta materialul istoric cu o mare simpatie față de fenomenul cinematografic sovietic și de a o face într-o formă care să permită consultarea lesnicioasă a lucrării și găsirea unui destul de bogat material informativ.

Autorii, apologeti ai artei cinematografice sovietice, îi stabilesc coordonatele, spiritul și sensurile istorice constatînd cu pertinentță că cinematografia sovietică se adresează totdeauna sufletului uman în ceea ce acesta are mai bun. „Totdeauna ea încearcă să trezească în spectator acel minunat eroism al omului nou, capabil de a sacrifica totul pentru fericirea altora, pentru că pur și simplu este incapabil să fie fericit singur”. Studiul „Douăzeci de ani de cinematografie sovietică” urmărește căile de dezvoltare ale filmului sovietic, stabilește relațiile dintre diferitele tendințe și face adeseori, implicit, interesante corelații cu arta cinematografică mondială (sînt astfel interesante datele privind filmul de avangardă sovietic și aflăm despre un film — ilustrare a compoziției lui Honegger — „Pacific 231”, care se întilnește undeva, presupunem, cu experimentul cinematografic corespunzător realizat în Franța).

Așa cum rezultă și din bibliografia folosită, lucrarea aceasta nu aduce un inedit în informație, dar sistematizează și rezumă într-un mod util datele cunoscute, punîndu-le la dispoziția publicului francez. Valoarea lucrării constă apoi în includerea a trei capitole foarte importante: o cronologie (1914—1963) cuprinzînd, cum precizează și titlul, „Filmele și

faptele” și care definește fiecare film important în parte, oferînd în paralel o analiză — pentru fiecare an — a faptelor de seamă, o caracterizare a situației cinematografice. La aceasta se adaugă o vastă și bine alcătuită filmografie. În sfîrșit, un număr considerabil de portrete de actori cuprinzînd date privitoare la debutul lor în film și principalele roluri din cariera lor.

Astfel redactat volumul devine totodată o prețioasă lucrare de referință pentru uzul publicului larg. Îi lipsește doar un indice pentru a putea fi consultată cu mai multă ușurință. Ilustrația bogată și condițiile grafice excelente sporesc interesul pentru această lucrare.

Ion Barna

* Luda et Jean Schnitzer: Vingt ans de cinema sovietique. Editions C.I.B. — Paris.

RAMPA

Dragoste între două muze

Vă prezentăm în cîteva rînduri doi tineri artiști moscoviți ale căror nume au rezonat în public: soții Elena Riabinkina și Eduard Marțevici. Ea este balerina „cap de afiș” la Teatrul Bolșoi, el vedetă la Teatrului „Maiakovski”, condus de Ohlopkov.

Elena Riabinkina s-a lansat acum cîteva ani, cînd specialiștii și publicul au văzut în ea o demnă continuatoare a marilor stele ale Bolșoiului. Timpul care a trecut de atunci a confirmat consacrarea. Odette-Odilia în „Lacul lebedelor”, Zarema în „Fîntîna din Bahcisarai”, Giselle și alte roluri din marea repertoriu coregrafic au găsit în Elena Riabinkina o interpretă plină de sensibilitate și temperament, posesoare a unei tehnici de mare clasă.

Ca și o altă tinăra stea a Teatrului Mare, Ekaterina Maximova, „rivala” ei, care, după cum se știe, este eleva Galinei Ulanova, Elena Riabinkina s-a format și continuă să se pregătească sub îndrumarea uneia dintre cele mai mari dansatoare ale scenei sovietice: Marina Semionova.

Înainte de a-i încheia microportretul, să mai amintim că Elena Riabinkina continuă o tradiție de familie: mama ei, balerina Alla Tabel a slujit ani de zile cu talent în templul moscovit al Terpsihorei. Iar sora mai mică a Elenei, Xenia Riabinkina, a absolvit de curînd școala de coregrafie și a fost reținută în trupa Bolșoiului, unde a și interpretat cîteva roluri importante. De curînd cinematograful a apelat la ea pentru rolul principal din basmul ecranizat „Poveste despre țarul Saltan”.

Pe soțul Elenei Riabinkina, actorul dramatic Eduard Marțevici, publicul nostru l-a cunoscut cu prilejul turneului Teatrului „Maiakovski” din Moscova la București. Atunci l-am văzut în rolul lui Serghei Serioghin din piesa lui Arbuzov „Poveste din Irkutsk” și în cîteva scene din „Hamlet”, prezentate în cadrul unui recital. Spectacolul mai este și azi, la cîteva ani după premieră, o piesă de rezistență în repertoriul Teatrului „Maiakovski”, iar interpretarea lui Marțevici este recunoscută ca o nouă etapă în cariera teatrală sovietică a personajului shakespearean.

Eduard Marțevici face parte din categoria de „actori intelectuali”, inclinînd spre teatrul de idei, spre eroii profunzi, care gîndesc, care se întreabă și încearcă să răspundă.

Eduard Marțevici a interpretat foarte multe roluri — moderne, istorice, lirice, tragice, comice. În momentul de față pregătește un recital cu poemul „Țigani” de Pușkin și cu sonete de Shakespeare. Dar

nevoia de a se exprima deplin prin mediul teatrului i-a pus pana în mînă. El lucrează la o piesă al cărei prim lector și judecător plin de exigență este Elena Riabinkina. Obiceiul de a se ajuta, de a-și pune la dispoziție experiența artistică, este de altfel o trăsătură de bază a căsniciei lor armonioase.

SCULPTURĂ

Poiana basmelor

Natura și-a îngăduit în Crimeea o generoasă risipă de pitoresc. La Ialta, marea și muntele, înfrățiți, alcătuiesc un decor de o rivniță frumusețe. Mina omului a intervenit și ea cu măiestrie. Case, parcuri și grădini gospodărește îngrijite, tot felul de construcții impuse de multele

Farlaff

exigențe moderne, completează armonios admirabila zămislire a naturii.

De cîteva timp, în preajma Ialtei s-a deschis sub cerul liber un original muzeu de sculptură. Călatorul care vine pe uscat, se trezește, la vreo cinci kilometri de intrarea în cunoscuta stațiune, într-o împărăție a basmelor. În nemișcarea lor expresivă, îl întîmpină universala Baba-Cloanța, Kașcei Nemuritorul din bălănele rusești, Banduristul nelipsit din folclorul ucrainean, Farlaff și multe alte personaje din basmele, miturile și legendele popoarelor.

Această lume fantastică a fost creată de un amator de o vîrstă aproape octogenară. Pensionarul Pavel Bezrukov e un pasionat al frumosului. Materialul de care se slujește este lemnul copacilor, pe care îl găsește cu acel simț artistic fără greș ce-l face să vadă într-o creangă banală o viitoare siluetă. După care meșteșugul acestui sculptor autodidact săvîrșește minunea.

Muzeul fantastic, care populează o pitorescă poiană plină de flori sălbatice, iar-bă abundentă și copăcei zvelți, este un obiect de admirație pentru vizitatori. Dar cei pe care îi încîntă mai ales, sînt copiii, prietenii nedespărțiți ai meșterului popolar Pavel Bezrukov.

Eduard Marțevici și Elena Riabinkina

arta

a

ZOOLOGIE

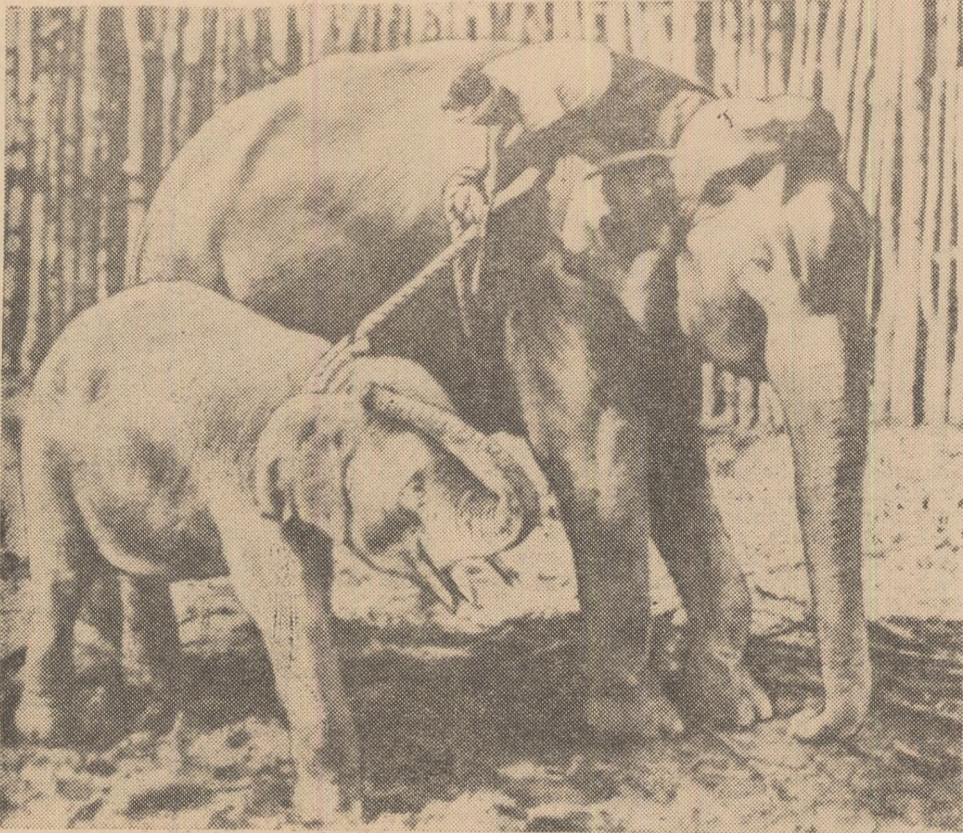
Lupta cu natura, nu împotriva ei

Toată lumea știe că natura nu face daruri și că omul trebuie să le smulgă. Da, dar aceasta nu înseamnă că natura — în întregul ei, ca și în aspectele sale particulare — trebuie maltrată, rănită sau mutilată de dragul unor avantaje imediate, care de cele mai multe ori sînt înșelătoare.

Din păcate, asemenea atentate nu lipsesc. Regnul vegetal și animal au mult de suferit de pe urma lipsei de prevedere a

femele însărcinate sau pui în vîrstă de cîteva luni. După cum nota un călător: „E revoltător că un animal atît de inteligent ca elefantul este asasinat pentru a permite unor ființe nu mult mai evaluate decît el să joace biliard cu dinții săi”.

Experiența a dovedit că asemenea măceluri se repercutează negativ asupra omului însuși. Pasărea guano era cît pe aci să fie desființată, înainte de a se descoperi că excrementele ei constituie unul

În India, unde elefanții nu au fost exterminați, domesticirea lor aduce mari foloase localnicilor.

unor oameni sau a lăcomiei altora. În ultimii două sute de ani au fost exterminate 200 de specii de păsări și 120 de specii de mamifere. Bizonii care populau preeriile Statelor Unite au dispărut cu desăvîrșire, ca urmare a unei vînători sălbatice și lipsite de sens. Celebrul Buffalo Bill (pe numele său adevărat William Cody) ar fi meritat nu elogiul, ci sancțiunile cele mai severe pentru că într-un singur an a împușcat 4 280 de bizoni. Între 1870 și 1875, au fost ucise cîte 2 500 000 din aceste animale în fiecare an. Crima era cu atît mai mare, cu cît, spre deosebire de pieile-roșii, nici carnea, nici pielea, nici coarnele nu erau folosite de vînătorii albi și cadavrele erau lăsate să putrezească printre ierburi.

S-ar putea pune întrebarea: ce pagubă a suferit omenirea de pe urma exterminării bizonilor? Lăsînd la o parte pierderea științifică (dispariția unei specii anulează, firește, orice posibilitate de studiere a ei), iată că în cazul de față se poate cita și un aspect practic. Bovinele din Canada rezistau greu frigului. Zoo-tehnicienii au avut ideea să încerce o încrucișare cu cei cițiva bizoni care mai existau în pădurile din jurul Marilor Lacuri și succesul a întrecut toate așteptările: „cattalo”-ul născut din acest metisaj întrunește atît calitățile vacii domestice, cît și ale sălbaticei ei rude cu blană groasă.

O tragică soartă au avut și porumbeii migratori din estul continentului nord-american. În 1870 ei se numărau cu sutele de milioane, în 1900 nu mai rămăsese nici unul. Necomestibili, porumbeii n-au fost uciși decît pentru că erau o pradă ușoară chiar pentru vînătorii neexperimentați.

Dar cele mai multe cazuri de exterminări în masă ale animalelor se înregistrează în Africa și se datorează în mare parte colonialismului. Antilocaprele, al căror număr se ridică la 40 de milioane de capete la începutul secolului nostru, nu mai au astăzi decît 30 000 de supraviețuitoare. Cîteva specii de rinoceri și zebre au dispărut cu desăvîrșire, ca și toate varietățile de antilope, iar suprafețele pe care trăiesc girafele au scăzut la un sfert față de acum cincizeci de ani.

Comerțul cu fildeș a dus la un necruțător masacrul al elefanților: la început se căutau numai colții cîntărind cel puțin 70 kg fiecare, apoi au fost atacate animale din ce în ce mai tinere și greutatea medie a colților a scăzut la 15, apoi la 10 și în cele din urmă la 6 kg. Anual erau omorîți 70 000 de elefanți, printre care și

din cele mai bune îngrășăminte din lume. În clipa de față, pe coastele Terra-Novei Labradorului și Canadei, focile sînt răpuse împreună cu puii lor și într-un mod feroce (multe sînt jupuite în timp ce încă mai trăiesc), numai pentru că blana lor e la modă. În schimb hrana preferată a focilor e reprezentată de anumite specii de pești răpitori care, scăpați de dușmanul lor, consumă cantități imense de scrumbii și sardele, păgubind grav economia regiunilor respective.

Căci animalele, ca și vegetalele, ocupă în mediul lor de origine un loc bine precizat și se găsesc în echilibru cu celelalte elemente ale biocenozelor. În locul despulării prin vîinare, savanții recomandă o mai bună utilizare a priceperii omului de a domestici sălbăticiunile. S-a constatat, de pildă, că o rațională îngrijire și exploatare a antilopelor în Africa ar fi permis o abundență de carne pe kilometru pătrat pe care n-o oferă introducerea actuală — cu mari eforturi și cheltuieli — a bovinelor. De asemenea, s-ar fi putut renunța la aducerea măgarului pe Continentul Negru ca animal de povară dacă fostele administrații coloniale s-ar fi preocupat de îmblinzirea zebrelor, operație extrem de lesnicioasă, așa cum o dovedesc experimentele din grădinile zoologice.

Astăzi, cînd popoarele Africii și ale altor părți ale lumii s-au eliberat de sub călcîiul brutal al colonialismului, natura poate spera și ea să se bucure de un tratament mai adecvat.

ENERGIE ATOMICĂ

Apa
cea de foarte zilele...

Strîns legată de progresul tehnic, problema apei dulci îi preocupă pe savanții de mulți ani. Industria, cu impetuozitatea ei avînt, consumă enorme cantități de apă dulce. Astfel, pentru producerea unei tone de cauciuc sînt necesari nu mai puțin de... 2 600 m³ de apă! De asemenea dată fiind creșterea populației, apariția de noi orașe, progresele în-

registrate de agricultură, etc., etc. omenirea riscă, la un moment dat, să fie lipsită de apă.

Intr-o serie de țări problema a și ajuns la ordinea zilei căci, să nu uităm, aproximativ 60 la sută din suprafața globului este alcătuită din regiuni total sau aproape total lipsite de prețiosul lichid. Și aceasta, cu toate că cea mai mare parte a planetei este acoperită de mări și oceane... Nu e un paradox?

S-a calculat, de pildă, că spre 1970, S.U.A. riscă să se vadă serios amenințate de carența de apă dulce. Raportul prezentat de o comisie a Camerei Reprezentanților arată că în 1940 țara dispunea de 412 miliarde de litri de apă peste necesități, dar că numai după douăzeci de ani deficitul de apă se cifra la 30 miliarde de litri zilnic! În ce privește Uniunea Sovietică, numeroasele ei lacuri și cursuri de apă dulce o situează pe primul loc în lume. Intervine, însă, problema distribuției lor inegale. Aproape 80 la sută din fluvii udă pămînturile Siberiei și Extremului Orient, în timp ce numai o cincime din apa dulce revine teritoriilor industrializate, cu populație densă. După unele calcule preliminare, tot spre 1970 bazinul Donetului va rămîne și el fără apă dulce, deși el dispune, în mine, de importante rezerve de apă sărată. Așa că e firesc ca problema desalinizării apei să preocupe astăzi savanții din întreaga lume, mai precis spus, 80 de organizații din 15 țări.

Pentru a desăra apa au fost preconizate diferite metode. Printre ele, se numără congelarea. Transformată mai întîi în gheață, pentru a-și degaja sărurile, apa este apoi retopită devenind astfel dulce. Un alt procedeu constă în absorbirea sărurilor de către niște rășini speciale care, de altfel, au și fost denumite „îndulcitoare”. Au mai fost elaborate și alte metode ca de pildă aceea a distilării sau a electro-dializei, în care apa este filtrată prin niște site speciale în vederea schimbului de ioni într-un câmp electric. Toate aceste procedee prezintă însă inconvenientul că necesită mari cheltuieli de energie și o exploatare foarte costisitoare.

În căutarea unei soluții economice, oamenii de știință și-au îndreptat atenția spre energia atomică. Într-adevăr, calculele au demonstrat că în asemenea scopuri folosirea energiei nucleare se dovedește a fi cea mai indicată, iar în plus, căldura obținută ar putea fi folosită la producerea de energie electrică. O asemenea instalație s-ar prezenta, deci, și ca centrală atomică și ca mijloc de îndulcire a apei sărate. Din punct de vedere economic, pilele cu neutroni rapizi sînt cele mai avantajoase, deoarece funcționează în așa fel încît, dezintegrîndu-se, combustibilul nu numai că degajă căldură, dar regenerează și atomii de plutoniu. Ele îndeplinesc astfel trei funcțiuni simultan și a-nume: efectuează reproducția lărgită a combustibilului nuclear, produc energie electrică și îndulcesc apa sărată.

În U.R.S.S., o primă pilă cu neutroni rapizi de interes experimental și industrial a fost pusă pe șantier la Șevchenko, pe țărmul Caspiceii. Ea va furniza căldură unei centrale electrice de 350 000 kW și, în același timp peste 100 000 m³ apă dulce pe zi, cantitate suficientă pentru un oraș și întreprinderile sale. De asemenea, oamenii sovietici și-au îndreptat de multă vreme privirile spre comorile fabuloase tînuite în adîncimile Mangîșlakului: pinze de petrol și zăcăminte de gaze. Pentru a le putea dobîndi însă, le trebuia apă. Așa că, în scurtă vreme au construit o instalație experimentală care, deși funcționează cu combustibil obișnuit, furnizează 5 000 m³ de apă dulce zilnic. Tre-cînd prin aparatele instalației apa Caspiceii devine atît de pură și limpede, încît ai crede că provine din lacuri de munte.

CHIMIE

Cine se aseamănă...

Căutînd să identifice factorii responsabili de viteza variabilă a reacțiilor chimice ca și de stabilitatea compușilor, specialiștii au lansat noțiunea de acizi și baze moi și dure.

Teoretic, un acid este o substanță care primește electroni în cursul unei reacții, pe cînd o bază îi cedează. Compușii stabili ar fi deci formați din două părți: o bază și un acid. În acest sens chiar atomii luați fiecare în parte pot fi considerați acizi sau baze. Studiarea datelor obținute într-un mare număr de experiențe a dus la concluzia că reacțiile dintre baze și acizi pot fi explicate prin capacitatea de deformare a „norilor” de electroni, adică a orbitelor electronilor care înconjoară nucleele atomilor respectivi.

Acești nori tind spre o formă sferică. Unii atomi sînt însă „polarizați” cu ușurință, ceea ce înseamnă că norii lor de electroni suferă o deformare; ei au fost numiți moi, pe cînd cei mai greu polarizabili, ai căror nori rezistă la deformare, au primit epitetul de duri. Primii manifestă tendința de a primi și ceda ușor

S

știința

electronii, pe cînd cei din a doua categorie sînt mai reticenți. Un atom este cu atît mai moale cu cît este mai greu. Atomii care sînt ionizați puternic sau care și-au pierdut un număr de electroni devin duri. Experimental s-a constatat că și în lumea chimiei „cine se aseamănă adună”. Astfel, acizii duri preferă să combine cu baze de același fel, soluțiile duri acționează mai bine asupra substanțelor înrudite lor din acest punct de vedere etc. După doi ani de cercetări, specialiștii au conchis că acest principiu explică multe fenomene și că îi poate ajuta să producă reacțiile pe care le doresc în chimia organică și anorganică, ca și în biochimie.

OPTICĂ

Fotografii în relief

De cînd a devenit un auxiliar prețios al cercetării științifice, fotografia tînde către o tehnicitate superioară, unul din principalele ei deziderate fiind imaginea în relief. Holograma (de la grecescul „holos” — întreg) nu a putut fi însă realizată decît o dată cu apariția multi-lateralului laser.

Pe scurt, această tehnică constă în a concentra, pe o placă fotografică, fără ajutorul unui obiectiv, interferențele produse de suprapunerea a două fascicule laser, unul provenit direct de la aparat iar celălalt reflectat de către obiectul de fotografiat. Se obține astfel o rețea cu aspect de moarăj pe care se află toate informațiile conținute în frontul de undă al fascicului provenit de la obiect, dar care este indescifrabilă pentru ochi. Abia cînd se proiectează prin hologramă o rază laser, frontul de undă luminos este reconstituit integral, ceea ce înseamnă că și obiectul apare în totalitatea lui, creînd impresia de relief. Lumina laserului fiind însă monocromă, imaginea obținută nu poate avea decît o singură culoare.

Specialiștii nu s-au mulțumit însă cu atît. Constatînd că pe aceeași hologramă pot fi înregistrate simultan mai multe imagini ale aceluiași obiect fără a dăuna preciziei, s-au gîndit la suprapunerea imaginilor luate în cele trei culori fundamentale. Proiectînd apoi prin hologramă fascicule laser de aceste trei culori ar trebui să se obțină o imagine în culori complete.

În această direcție primul pas s-a făcut, dar printr-o metodă diferită: combinarea într-un singur fascicul a luminii roșii provenită de la un laser cu heliu-neon și a luminii albastre emisă de un laser cu argon. Această lumină bicromă a servit la reconstituirea imaginii care a apărut în nuanțe de roz și bleu.

Prima aplicare a holografiei a constat în observarea particulelor aflate în suspensie în ceață. Relieful total obținut prin reconstituire permite să se distingă și să se situeze în spațiu fiecare picătură, deci să se studieze în tihnă un fenomen prea puțin stabil în timp pentru a fi urmărit direct.

GEOMEDICINĂ

Cu atlasul și stetoscopul

În 1348, „moartea neagră” alerga besmetică prin toată Europa secerând vieți omești cu nemiluita. Douăzeci de milioane, treizeci de milioane? Niciodată nu vom ști cu siguranță. Teritorii întregi au fost atunci pustii de cumplita ciumă. Medicii aveau nici o putere asupra-i. Ascunși înăuntrul unor măști care împrumutau o notă de grotesc mării tragedii, ei băteau străzile și ulițele orașelor ca niște ciudate străluci, vestind mai degrabă moartea decât alinarea suferințelor.

Așa a fost în Evul Mediu. Dar și astăzi mai există pe glob regiuni în care milioane

O cauză frecventă a cancerului căilor digestive în Kazahstan: ceaiul fierbinte

de oameni continuă să moară de ciumă. De aceea știința modernă se întreabă: — Unde sînt ultimele bastioane ale teribilului flagel?... Unde ia el naștere? Încercînd să răspundă la aceste întrebări, și la altele similare, o nouă știință i-a silit pe medici să pună mina, în afară de tradiționalele bisturie și stetoscoape, pe un instrument cu care pînă acum nu erau deloc obișnuiți: atlasul. Numele noii științe: geomedicina.

La prima vedere, mariajul dintre geografie și medicină poate să pară oarecum ciudat, dacă nu chiar nelegitim. Și totuși, el se vedește din ce în ce mai mult că o legătură care, în vremea noastră de impetuos progres tehnic, e mai mult decît necesară. Căci așa cum individul, considerat separat, nu mai poate ține astăzi pasul cu dezvoltarea tuturor cunoștințelor, nici diversele ramuri ale științei nu mai oferă omenirii descoperiri de mare importanță dacă lucrează fără legătură cu altele.

Dar să amintim un exemplu. Este vorba de cancer, o boală care ocupă al doilea loc în scara cauzelor de mortalitate a omului modern și a cărei patogenie este necunoscută. La înfrîngerea acestei boli lucrează adevărate armate de oameni de știință: doctori, biologi, fizicieni și... geomедици. Căci, în timp ce în institute, laboratoare și spitale știința caută s-o biruie cu microscopie, bombe cu cobalt și bisturie, geo-

medicii și-au ales un nou tărîm de acțiune, încercînd să descopere dacă există factori geografici, obiceiuri sau anume condiții de muncă și de viață ce favorizează apariția cancerului.

În Uniunea Sovietică s-a și ajuns la unele rezultate interesante. Situat pe hărți regiunile în care cancerul e mai frecvent, specialiștii au constatat multe cazuri de cancer al căilor digestive pe malul unui riuleț. Dar teribila boală a fost deopotrivă constatată, cu o frecvență îngrijorătoare, și la mii de kilometri depărtare de acolo, în Kazahstan. În primul moment, oamenii de știință s-au omenit astfel puși în fața unei enigme, întrucît între cele două puncte geografice nu există nici o contingență sub aspectul condițiilor climatice, geografice sau al obiceiurilor locale. Și totuși trebuia să existe ceva care influența căile digestive, le predispucea la apariția unor tumori maligne. Cercetări minuțioase și cuprinzătoare au dus într-adevăr la un rezultat uimitor: pe malul riului amintit, în Ural, locuitorii consumă mult, ca mîncare națională, un soi de pește prăjit. În Kazahstan ceaiul clocotit este băut în mari cantități. Amîndouă aceste alimente: peștele prăjit și ceaiul fierbinte produc o iritare a căilor digestive. Mici leziuni, abia perceptibile, sînt astfel în egală măsură o consecință a iritării și o cauză a predispoziției pentru apariția cancerului.

Întrebat recent de un reporter care sînt perspectivele geomedicinii și problemele pe care își propun să le rezolve specialiștii acestei tinere ramuri științifice, prof. dr. A. D. Lebedev, unul din cei mai cunoscuți inițiatori sovietici ai noii orientări, a declarat:

— Geomedicina dorește să creeze omului cele mai bune condiții de viață cu putință. Efortul privește deopotrivă valorificarea unor noi regiuni, instalarea în noi așezări și orașe, amplasarea uzinelor de prelucrare a minereurilor. Ca să mă exemplific: se știe că în anumite forme de astmă o mare parte din vină o poartă condițiile climatice în care sînt nevoiți să trăiască bolnavii. După părerea mea, nu este departe ziua cînd vom putea duce cu siguranță în ce regiuni să lucreze în cele mai bune condiții suferinții de anumite boli față de care medicina clasică este încă neputincioasă.

ENERGETICĂ

Cablurile nu vor mai fi necesare

Către sfîrșitul anului 1964 atît lumea tehnică cît și marele public au aflat despre o experiență curioasă: apăsarea unui comutator a înălțat un elicopter la 15 metri unde l-a menținut cîteva minute. De reținut că aparatul avea motor electric, dar nu posedă baterii sau acumulator, motorul fiind alimentat cu energie adusă de un fascicul de microunde provenite de pe sol. Acest vehicul simplu, constînd din elice, un motor electric și o platformă prevăzută pe fața inferioară cu diode semiconductoră a demonstrat că energia poate fi transmisă prin unde radio și a indicat calea pe care se poate rezolva una din problemele contemporane acute — alimentarea cu energie electrică.

În prezent liniile electrice au făcut progrese atît de mari încît curentul poate fi transportat pe distanțe remarcabile fără ca scăpările și rezistența cablului să devină impedimente. Totuși ele nu reprezintă ultimul cuvînt în acest domeniu, căci continuă să aibă unele dezavantaje. Cablurile și stîlpii necesită lucrări de întreținere și chiar cele mai bune instalații pierd electricitate cu fiecare kilometru străbătut. Îngroparea cablurilor este costisitoare și pune o multime de probleme tehnice, iar suspendarea lor ridică tot mai vehemente obiecții de ordin estetic și economic.

Folosirea pămîntului în calitate de conductor este o alternativă relativ nouă, dar care nu soluționează decît parțial problema. Într-adevăr curentul trebuie transportat prin cabluri obișnuite de la uzina generatoare și abia la întoarcere trece prin pămînt. Astăzi există patru asemenea instalații, cea mai lungă fiind de 415 km (între Italia și insula Sardinia). În alte cinci cazuri s-au luat măsuri pentru ca curentul să se poată întoarce prin sol dacă unul din cabluri se defectează. Este vorba de curent continuu și probabil că sistemul de folosire a conductibilității pămîntului se va extinde, mai cu seamă de cînd s-a stabilit că procedul nu are nimic novic.

De multe ori, însă, în regiuni îndepărtate unde nevoia de energie e temporară, în mijlocul oceanului ori în aer, instalarea chiar și a unui singur cablu este imposibilă sau prea costisitoare. De aceea, eliminînd cablurile, transmiterea energiei prin unde radio, și mai cu seamă prin microunde (în spectrul undelor electromagnetice, ele se plasează, ca lungime, între undele radio și radiația infraroșie) este deo-

sebit de atrăgătoare. Dacă se va ajunge ca această metodă să poată concura din punct de vedere economic transportul prin cabluri, probabil că în viitor o rețea de stații de microunde va înlocui transformatoarele, stîlpii și firele care desfigurează acum peisajul modern.

Succesul economic al noului sistem depinde de randamentul ridicat al celor trei trepte: transformarea energiei electrice de joasă frecvență în microunde, apoi transportul acestora la locul unde este nevoie de ele și, în fine, transformarea microundelor din nou în electricitate. Progresul tehnic a făcut posibilă obținerea unei producții crescute de microunde cu un randament de pînă la 90 la sută.

Se studiază mai multe metode de transformare a energiei microundelor în energie electrică. Diodele semiconductoră sînt preferate pentru o serie de motive: se pot obține în cantități mari și transformă energia cu un randament de aproape 70 la sută. Capacitatea fiecăreia fiind însă mică, antena de recepție ar trebui să le conțină în număr foarte mare, ceea ce îi conferă totuși friabilitate crescută; defectarea unei diode nu va afecta atît de puternic producția de energie încît să scoată din funcție întreaga instalație.

Un alt sistem folosește diode termoionice așezate la distanță mică unele de altele și care funcționează pe lungimea de undă de 10 cm. Deși nu sînt tot atît de eficiente ca un redresor cu semiconductor, fiecare diodă termoionică are o capacitate de 90 wați.

Se pare că cea mai avansată idee lansată pînă acum este transmiterea energiei pe lungimi de undă și mai scurte — ale luminii vizibile. Prof. Nikolai Basov a informat Academia de Științe a U.R.S.S. că folosirea laserelor cu semiconductor pentru a genera energie radiantă ar putea duce la obținerea randamentului teoretic de 100 la sută.

GEOGRAFIE

Bilanț antarctic

Nu de mult, între stațiunea antarctică Mirnii și Moscova a avut loc o interesantă convorbire radiofonică, prilejuită de împlinirea a zece ani de activitate științifică sovietică pe continentul de gheață. Printre cei care au făcut pe această cale declarații, informînd presa asupra rezultatelor obținute se numără Leonid Dubrovin, candidat în științe geografice, șeful celei de a unsprezecea expediții antarctice sovietice, Nikolai Ovcinikov șeful stațiunii „Molodiojnaia” precum și savantul

Fotbal se joacă și la Pol dar, bineînțeles, în zilele „calduroase”

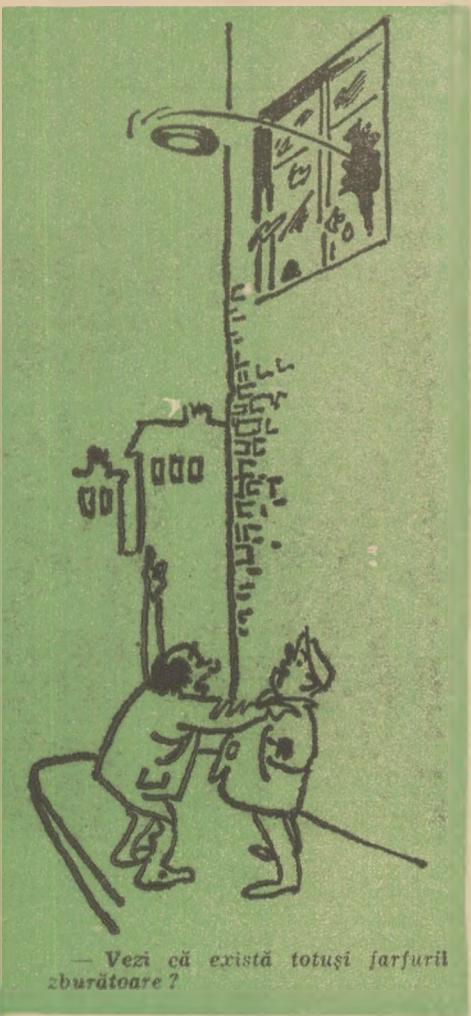
sovietic Klimov și cercetătorul american John Taylor.

În emisfera sudică, au comunicat ei, luna mai este o lună de iarnă cu puternice furtuni de zăpadă și temperaturi care pot coborî pînă la -75° , așa că activitatea stațiunilor științifice amplasate pe imensul continent nu e de fel ușoară. Totuși munca a continuat. Între altele au fost și studiate relieful ascuns sub carapacea de gheață, grosimea calotei polare prin mijlocirea radarului, structura geologică a continentului, spațiul cosmic corespunzînd acestei porțiuni a globului și apele înconjurătoare, ceea ce a permis delimitarea Oceanului glacial antarctic. Cercetătorii sovietici au adus o prețioasă contribuție și la alcătuirea primului volum al atlasului Antarctidei.

În curînd stațiunea „Molodiojnaia” va deveni principalul centru al activității științifice sovietice în Antarctica. Aici, cu toată vremea vitregă, se află în construcție două noi clădiri și un post meteorologic. În ce-i privește pe cei 16 colaboratori ai stațiunii „Vostok”, aceștia sînt preocupați de cercetări oarecum deosebi-

te. Aci temperatura și presiunea atmosferică sînt mai apropiate de condițiile lunare decît de cele terestre, de aceea se pot realiza prețioase observații în ce privește acimatizarea omului, de un mare interes pentru medicina cosmică.

Cum e și firesc în asprele condiții antarctice, multe cercetări sînt efectuate în colaborare cu expedițiile altor țări. Astfel, savantul sovietic Klimov a conlucrat strîns cu cercetătorii stațiunii americane „Mc Murdoe” la ridicările topografice și studierea geologică a lanțului muntos „Pensacola”, una din cele mai mari porțiuni „albe” care acoperă Antarctica. Fructuoasele schimburi de documentație întreprinse cu acest prilej permit de pe acum să se întrevadă o întreagă serie de particularități geologice ale continentului, în ansamblu. La rîndul lui, savantul american Taylor, deplasat la stațiunea „Vostok”, a colaborat la patru experiențe geofizice.

— Vezi că există totuși farsurile zburătoare?

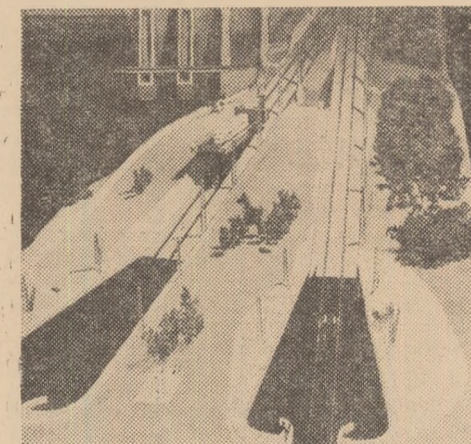
TEHNICA NAVIGAȚIEI

In loc de ecluze

Pînă nu de mult, ecluzele erau singurul mijloc de trecere a navelor de la un nivel al apei la altul. Această operație ia mult timp și este legată de numeroase dificultăți tehnice. Iată de ce specialiștii caută să soluționeze problema în alt mod.

Colaboratorii Institutului „Ghidroproekt” din Moscova propun înlocuirea ecluzelor cu un lift special pentru nave. Fotografia noastră reprezintă macheta unui astfel de lift capabil să transporte nave cu un deplasament de pînă la 5 000 de tone. În locul camerelor de ecluză vor fi construite două linii ferate pe care se va deplasa o cameră plină cu apă pentru transportul navei.

Apropiindu-se de bieful aval nava va pătrunde în camera liftului. Deîndată vor intra în funcțiune cîteva motoare electrice

de mare putere. Ele vor împinge liftul spre bieful amonte cu viteză de un metru pe secundă. Pe linia a doua se poate efectua simultan o coborîre. Proiectul liftului prevede un trafic de 8—10 milioane de tone anual.

CURA BALNEOCLIMATERICĂ

Copiii la mare și munte

Aflindu-se în plin proces de creștere, cu un sistem nervos mai puțin perfecționat, cu o piele mai sensibilă și cu un organism în genere mai puțin rezistent la infecții, copilul este mai sensibil la acțiunea factorilor de mediu. Iată de ce pentru menținerea sănătății sale este foarte important a-i deprinde organismul să se adapteze ușor și rapid la frig, căldură și umezeală. Pentru călirea organismului

(1400 m), precum și unele cabane din munți mai accesibile pentru copii.

Climatul de semialtitudine (400—1000 m) este un climat de cruțare, în general cald și uscat, fără oscilații mari de temperatură între zi și noapte sau de la umbră la soare. Are efecte calmante, fiind indicat în stări de nervozitate, oboseală, convalescență, reumatism cu leziuni cardiace compensate, coree. Dintre

copilului, proces complex de adaptare la condițiile variate ale mediului, se folosește acțiunea aerului, a soarelui și a apei.

Dintre toate mijloacele de călire, băile de aer și de soare, realizate prin **climaterapie**, sînt cele mai active în prevenirea și tratarea unor boli. Cura de aer, de soare și de apă, la care se adaugă, în funcție de vîrsta copilului, diferite activități sportive (gimnastică, înot), dau rezultate mult mai bune la copil ca la adult. Trimiterea copilului — mai ales a celui bolnav — la cura balneoclimaterică, se va face însă numai pe baza avizului medicului pediatru, — numai pe baza cunoașterii maladiei și a climatului potrivit pentru afecțiunea de care suferă.

Astfel, **climatul marin**, prin atmosfera sa bogată în radiații solare, temperatura constantă, cu oscilații minime și umiditate crescută, avînd aerul încărcat cu ioni de iod, brom, clor și sodiu, apoi băile de mare cu puternica lor concentrație în clorură de sodiu, au puternice efecte terapeutice. Climatul marin este astfel recomandat în cazurile cronice ale căilor respiratorii (coriza cronică, faringite și bronșite cronice), boli alergice (eczemă, urticarie), în convalescența diverselor boli, în scrofuloză, tuberculoză osoasă, ganglionară și cutanată. Climatul marin este de asemenea indicat la copiii nervoși și palizi, debili, cu miini și picioare reci, dureri abdominale, constipație, microadenopatii, receptivitate la infecții. Indicația principală o reprezintă însă rahitismul în toate stadiile sale.

Copiii cărora le este permisă baia de mare (excepție fac numai cei reumatici și cu tuberculoze osoase sau ganglionare nevindecate) nu vor sta mai mult de 10—20 de minute în apă.

Climatul marin este contraindicat în reumatismul poliarticular acut cu leziuni cardiace, coree, boli de rinichi, stări febrile, tuberculoză pulmonară evolutivă și în otitele supurate.

Climatul de altitudine are cele mai numeroase indicații pentru copii. **Climatul alpin** (peste 1000 m) prin aerul său uscat și pur, temperatura aerului scăzută, prin lumina intensă și razele solare bogate în ultraviolete, este adecvat pentru călirea organismului la copiii sănătoși, precum și la bolnavii de rahitism. Debititate generală, anemii postinfecțioase, astenie nervoasă, nervozitate, lipsă de poftă de mîncare, bronșite cronice, tuberculoză stabilizată și eventual, astm bronșic. Dintre cele mai cunoscute localități de mare altitudine din țara noastră, vă reamintim Predealul (1100 m), Lacul Roșu (980 m), Păltiniș (1442 m), Poiana Brașov (1020 m), Bran (1000 m), Hotelul alpin Sinaia

localitățile mai cunoscute în țara noastră, cităm: Bicaz (432 m), Brașov (592 m), Breaza de Sus (450 m) Cîmpulung Moldovenesc (625 m), Comarnic (560 m), Curtea de Argeș (450 m), Sinaia (750 m), Timișul de Jos (620 m), Timișul de Sus (820 m).

În fine, **climatul de șes și de deal**, avînd în general aceleași indicații ca și ale climatului de semialtitudine este reprezentat prin localități ca Breaza de Jos (380 m), Brezoi (300 m), Călimănești-Cozia (300 m), Piatra Neamț (310 m), Vălenii de Munte (340 m).

Mai există copii cărora li se recomandă numai cura balneară. Se va ține totuși seama și de climatul stațiunii respective, care va fi corespunzător vîrstei copilului bolnav. Amintim astfel de stațiunile cu băi sărate: Sovata, Slănic-Prahova, Ocna Sibiului, Lacul Sărat etc.; cu **ape carbogazoase**: Tușnad, Borsec, Vatra Dornei; cu **ape sulfuroase**: Herculan, Govora, Călimănești; cu **nămol**: Eforie Nord și Sud, Techirghiol, Amara. Copiii cu **afecțiuni digestive** vor merge la Slănic-Moldova, Borsec, Călimănești etc.; cei cu **boli urinare** la Olănești, Călimănești-Căciulata; cu **anemie** la Tușnad, Vatra Dornei, unde se găsesc ape feruginoase.

Atît înainte de plecare cît și în stațiune indicațiile și programul curei vor fi stabilite numai de medicul pediatru sau balneolog. Medicul va stabili totodată timpul de acomodare și procedurile balneare pe care trebuie să le urmeze copilul. Nu uitați nicioată că sfatul medicului este întotdeauna mai competent decît „părerile” dv sau ale prietenilor pentru asigurarea sănătății copilului.

Medicus

E BINE SĂ ȘTIM

Insomnia

Insomnia este o perturbare a somnului fie ca durată, fie ca ritm sau calitate. Există insomnii parțiale, ce apar la începutul nopții, caracterizate prin dificultate la adormire, insomnii „de dimineață”, constînd dintr-o deșteptare precoce și insomnii globale, cu somn neregulat, intermitent, superficial, agitat.

Uneori apar insomnii ocazionale datorită unei oboseli excesive sau prelungite, unui abuz de alimente sau băuturi, unor me-

dicamente, unor griji deosebite sau schimbării condițiilor obișnuite de somn (pat, cameră etc.). Aceste forme de insomnii se remediază ușor prin înlăturarea factorilor declanșatori.

Insomniile cronice, însă, sînt mai greu de tratat. Cînd nu sînt provocate de o boală bine constituită, (hipertensiune arterială, angină pectorală, dezechilibru neuroglandular etc.) ele presupun un sistem nervos labil pe care se grezează adesea conflicte patologice afective, emoții negative, surmenaj etc. În asemenea cazuri, tratamentul trebuie să se adreseze în primul rînd echilibrării sistemului nervos. În acest scop se va reglementa regimul de viață, de muncă și odihnă, se va revizui regimul alimentar (evitarea exceselor alimentare, a mîncărurilor greu digerabile, a alcoolului și cafelei seara) și se va introduce un program de exerciții fizice. Se vor utiliza mijloacele hidroterapice: dușuri alternantive reci și călduțe, înainte de culcare, fricțiuni umede cu un prosop aspru sau chiar cu peria, băi de plante medicinale. Uneori metode simple, repetate o perioadă mai lungă de timp, pot reinstala un somn normal. Astfel, o plimbare în aer liber înainte de culcare, exerciții de respirație ritmică în fața geamului deschis, destinderea sistemului nervos printr-o anumită muzică (totdeauna aceeași și de preferință preclasică) lectură (versuri rimate și ritmate) — contribuie prin producerea unui „reflex condiționat” la combaterea insomniei.

Obișnuința de a se culca întotdeauna la aceeași oră, în același loc, prin același mecanism „reflex condiționat” favorizează instalarea somnului.

În ultimă instanță, se va recurge la medicamente hipnotice, nu înainte însă de a face un examen medical complet. În asemenea cazuri, medicamentele trebuie luate numai la recomandarea medicului specialist, care va stabili produsul farmaceutic și doza exactă. A combate, însă, în general, insomnia numai prin somnifere, fără a înlătura cauzele care au provocat-o și o întrețin nu este admisibil, fiindcă organismul obișnuindu-se cu doze uzuale ale unor asemenea medicamente, reclamă din ce în ce doze tot mai mari care la un moment dat devin nocive pentru ficat, rinichi și alte organe.

Dr. Vasili Glebov

N.R. Printre medicamentele cele mai inofensive care favorizează somnul și care pot fi luate în doze mici în cazul unor situații excepționale (examene, stări conflictuale acute, surmenaj) înainte de culcare sînt: bromoval: 1—2 comprimate, meprobam: 1/2—1 tabletă, Pasinal 1—2 lingurițe, Extraveral 1—2 comprimate sau Tinctura valeriana 30 picături în apă cu zahăr. Un efect foarte bun calmant îl are „Ceaiul sedativ” din comerț sau ceaiul de rădăcina de valeriană.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Durata sarcinii

La femeile adulte ovulația se produce cu ciclu regulat în perioada dintre a 14-a și a 16-a zi a ciclului (ciclul începe în prima zi a menstruației trecute și se termină în prima zi a menstruației viitoare). Din momentul fecundației și pînă la „încuibarea” în mucoasa uterină trec în general 7 zile. Putem deci considera că sarcina începe efectiv în ziua a 21-a, a 23-a a ciclului fertil. Durata sarcinii normale la femeie este în medie de 280 de zile sau de 40 de săptămîni. Dar 80% din nașteri se produc cu 15 zile înainte sau cu 15 zile după termenul calculat. Variațiile sînt determinate de funcția placentei — organul de legătură pentru oxigenare și hrană dintre mamă și făt. În concluzie, durata fixă a sarcinii e greu de precizat, dar ea poate fi socotită cu probabilitate de plus sau minus 15 zile.

— Ai o febră de 40 de grade? Trebuie să-ți pară bine: afară e un ger de crapă pietrele!

Poșta medicului

IAN — Caracal: Este absolut necesar să consultați un medic specialist dermatolog.

CARMENCITA — Iași: Soluția cea mai adecvată este desigur căsătoria. Pentru ameliorarea tulburărilor de care suferiți, vă recomandăm Napoton — 1 drageu seara, Remineron 3 lingurițe pe zi și serii lunare de 15 injecții cu ser neurotonic (1 fiolă zilnic).

O. L. — Cugir: 1) Hidrații de carbon nu sînt numai zahăr ci și făinoase, piine, dulciuri etc. În acest fel nu se poate ajunge nici o tulburare; 2) În culturismul „veritabil” metodele prind un antrenament dar și îndelungat în care se practică exerciții cu îngreuiere progresivă. Numărul repetărilor și viteza de execuție a exercițiilor cresc pe măsură ce durata pauzelor scade. Lecțiile practice durează uneori 2—3 ore și se repetă de mai multe ori pe săptămînă. Deși publicăm și asemenea metode, în ce ne privește sîntem pentru exercițiile de 5—15 minute zilnic.

DOINA O. — Jimbolia: 1) Roșeața pe care o acuzați e credem o pudoare caracteristică uneori vîrstei pe care o aveți. Remediu? Călirea voinței. 2) Pentru stimularea creșterii se pot face încă tratamente dar numai sub conducerea și supravegherea unui medic specialist endocrinolog 3) Albirea dinților nu e posibilă, dacă în prealabil nu faceți un detartraj la dentist.

LUCIA ELENA — Bacău: Corectarea vederii este posibilă după o perioadă, dar nu putem face un pronostic sigur. Va rugăm să consultați periodic medicul oftalmolog.

V. ENEA — Sebeș-Alba: Asemenea bandaje se pot confecționa la Institutul „Pirogov” din București.

TAMARA BACIU — București: Vă rugăm să reveniți cu cît mai multe amănunte.

MIRELA V. — Timișoara: 1) Metodele utilizate de dv. și exercițiile fizice de felul celor publicate în pag. 12 a revistei noastre nr. 20/1966 vor da rezultatul dorit. 2) Încercați un tratament complex cu vitamine: Cedecalcin, B complex — cite 2-3 pe zi și masaj de 2 ori pe zi.

INGINER — Muscel și MARIA DRAGHIA — București: Citiți răspunsul dat în numărul trecut sub Niculescu Camelia — Zimnicea. (pag. 11).

ILEANA — Timișoara: Hipertricoza are de cele mai multe ori o etiologie hormonală, dar tratamentul glandular dă puțină satisfacție, așa încît se impun măsuri paliative. O depilație trecătoare puteți obține pe cale chimică. În comerț se găsește depilatorul „Nivea”. Prin amestec cu apă se obține o pastă care se aplică pe regiunea degresată. Se îndepărtează după 8—10 minute și se spală cu o soluție acidulată, aplicîndu-se apoi o cremă calmantă.

PANAIT SEBASTIAN — București: Publicăm frecvent exerciții de gimnastică, dar nu putem asigura apariția unui tratat de educație fizică în... foieton. Există în librării numeroase lucrări de acest fel. Vă recomandăm „Cultura fizică și sănătatea” de dr. Ion Drăgan apărută recent, unde veți găsi problemele ce vă interesează.

PETRE A. ZAMFIR — com. Dărmănești: Chestiunea ni se pare prea elementară, pentru a o mai discuta. Procedul gospodinei despre care ne scrieți, de a spăla vase în apa în care a spălat rufe, e total neigienic.

ROȘU I. — Cimpia Turzii: Vă recomandăm exercițiile fizice respective din volumul „Cultura fizică și sănătatea” de dr. Ion Drăgan apărută recent în Editura Medicală.

ANDA — Arad: 1) Trebuie să știți că prima sarcină are o calitate biologică deosebită, așa că... 2) Pentru hiperhidroza feței și a pielii păroase a capului utilizați următoarea pudră: Rp. Ac. Salicilic 3 g + Ac. boric 5 g + Ac. tanic 5 g + Aluminiu 2 g + Talc 85 g. D.S. ext. pudraj de 2—3 ori pe zi.

ANGOLA

Prietenul meu Loreno

— O să ajungem repede, nu e departe — îmi spune Gilberto în timp ce-și mută pistolul automat de pe un umăr pe altul. Mă străduiesc să merg pe urmele lui, altfel ierburile înalte și țepoase, călcate în picioare, se ridică și nu mai zăresc nimic la un metru distanță în fața mea.

Au trecut mai bine de trei ore de când am pornit la drum. Am fi putut ajunge mai repede în tabăra partizanilor — din hățșii se vede o șosea bună care duce într-acolo — dar Gilberto mi-a explicat că drumul se află sub supravegherea unui post militar portughez de pe creasta unei

micit o coloană de portughezi. Numai morți au fost 40.

Aud pentru prima oară numele lui Loreno.

Mai târziu, în tabăra de partizani, Gilberto, Dogdai și alți luptători angolezi îmi vorbesc mereu, cu deosebită căldură, despre Loreno. Îl admiră mult și pentru arta cu care dansează judiangelo, un joc avântat care devine tot mai frenetic cu fiecare răpăit al tam-tamului, cu fiecare bătaie din palme a dansatorului.

...După cîteva zile fac cunoștință cu Loreno. Vreo cincizeci de copii africani, cu

Sub soarele torid de la tropice

coline din apropiere. Urmăm deci o rută sinuoasă, care trece pe poteci cunoscute numai de Gilberto și ne croim altele noi, pentru a înconjura colina controlată de portughezi și a ieși la lumină într-un loc unde nu riscăm să ne întîlnim cu ei; căci portughezii sînt, bineînțeles, informați că în preajma colinei se află un mare detașament de partizani.

Șiroaiele de sudoare care mi se preling pe față, și nu numai pe față, mă orbesc, simt că-mi pleznește capul din pricina soarelui arzător, iar gura-mi uscată soarbe cu lăcomie fiecare picătură de aer incins și umed. Am ajuns la capătul puterilor și sînt sigur că dacă o să cad n-o să mă mai pot ridica. Angola tropicală m-a primit pe mine, ziaristul venit din nord, cu o căldură de 40 de grade și o umiditate de 98 la sută.

După ce ieșim din hățșuri, soarele african mă orbește aproape complet. Abia disting silueta lui Gilberto care-și curăță ochelarii.

— Sîntem foarte aproape — îmi spune el din nou.

În jurul nostru se află niște gropi mari în formă de pilnie. Pe marginea drumului zac, aproape simetric, camioane răsturnate. Nu încap indoiială că pe acolo s-a dat de curînd o luptă. Dovadă — urmele de proiectile și schije.

— Este opera lui Loreno — mă lămu-rește însoțitorul meu — El a pus la cale o ambuscadă. Cincisprezece partizani au ni-

ochi strălucitori, șed pe niște scinduri într-o casă de lut. Loreno se află lângă tabla așezată chiar lângă ușă și scrie pe ea niște cuvinte cu litere de o șchioapă. Predă lecții la numai cîteva kilometri de posturile militare portugheze. Crengi și frunze mari de bananieri, puse pe acoperiș, camuflează „școala”, care este în același timp și internat. Elevii sînt copii de partizani.

— Copiii pot stabili după zgomotul avioanelor direcția spre care ele se îndreaptă. Dacă se apropie de noi, micuții aleargă într-un adăpost din apropiere. Bombele nu sînt chiar așa de teribile cum se spune... N-avem hîrtie — adaugă într-un târziu Loreno cu mîhnire în glas. Dacă ați ști ce dornici de învățatură sînt copiii. După ce termin lecția, ei mă roagă să continui. Uneori predau și seara.

Apoi, după ce-i îmbrățișează cu privirea pe cei cincizeci de elevi, Loreno continuă: — Mulți dintre ei sînt orfani. Părinții lor nu s-au mai întors de acolo — rostește el, făcînd un gest semnificativ cu mîna spre hățșurile care se înalță în fața noastră ca un zid.

Seara târziu, după ce aproape toți membrii taberei au adormit, mă așez împreună cu Loreno pe prag. Aerul este înăbușitor și căldura nu pare să se fi potolit de loc. Țigara conlocutorului meu aruncă scipiri roșietice în întuneric. Din depărtare răzba-te răpăit surd al unui tam-tam. Tîrîitul greierilor nu face decît să sublinieze liniștea nopții tropicale.

— Fascismul înseamnă moarte — spune Loreno. Cînd mă uit la elevii mei, mi se stringe inima de durere. Trebuie să-i eliberăm, să le redăm copilăria, să le asigurăm un viitor. Altfel, îi așteaptă moartea, munca de sclav, mizeria.

După o clipă de tăcere, el reia firul discuției:

— Eu n-am avut copilărie. Abia îmi aduc aminte de părinții mei. Erau **contratados** și nu-i vedeam aproape de loc. **Contratados** este un lucru groaznic. În satele angoleze șefii de post (comandanții portughezi) sînt atotputernici. Ei vind mîna de lucru din sate recrutaților trimiși de societățile miniere. Oamenii sînt pentru ei niște vite. Șefii de post îi forțează pe africani să pună degetul pe o hîrtie misterioasă, după care devin proprietate a unei companii. Apoi sînt duși undeva departe și puțini sînt cei care se mai întorc, căci își sfîrșesc zilele în mine, din pricina muncii de oncaș. Pentru cea mai mică greșală, li se pun fiare la picioare și ani în șir, sub amenințarea pistolului, africanii trebuie să muncească pentru portughezi. Nu este exclus ca părinții mei să fi fost deportați în insula morții. N-ați auzit vorbindu-se despre ea? Se numește Sao-Tomé...

Am auzit de această insulă a groazei. Munca extenuantă și foamea au ucis acolo mii de angolezi care, cu vorba sau cu

fapta, au vrut să lupte contra asupritorilor străini.

— N-ar fi trebuit să părăsesc mișcarea de rezistență — îmi spune Loreno la un moment dat. Ar trebui să mă întorc acolo ca să organizez în fiecare noapte cîte o ambuscadă. Printre partizani era locul meu. Cine știe să treacă frontiera, să atace prin surprindere o coloană portugheză are mult de lucru. Dar tovarășii mei au hotărît altfel și m-au trimis aici.

Acum cîteva luni, conducerea Mișcării populare pentru eliberarea Angolei a ordonat ostașului Loreno să se apuce de studiu. Loreno nu avea diplomă, dar trebuia să devină învățător pentru ca fiii și fiicele partizanilor să învețe să citească și să scrie, pentru a nu fi și ei transformați în sclavi. Loreno s-a pregătit să le explice de ce părinții și frații lor au lansat cuvîntul de ordine:

„Învîngem sau murim!”

Dar ce legătură au toate acestea cu judiangelo, dansul bucuriei?

Într-o zi, partizanii zăresc într-o poiană un om dansînd. Se lasă pe vine, face un salt înainte și bate din palme.

— Loreno, tu ești? — i se adresează unul dintre ei. Ce faci aici?

— Dansez judiangelo. Vreau să-i învăț pe copii.

Dorește să-i distreze puțin pe micuți. Bătrîni spun că „judiangelo” este dansul bucuriei, pe care străbunii lor îl executau în nopțile cu lună, cînd erau încă oameni liberi. Îmbrăcați în piei de leopard, dansatorii se legănau ritmic într-o poiană. Se lasau pe vine, făceau un salt înainte și bateau din palme. Ritmul devenea din ce în ce mai îndrăcit și oamenii, cu miinile înălțate spre stelele atît de apropiate de pămînt ale cerului african, se roteau tot mai repede.

La un moment dat vine un partizan. Își sprijină arma de trunchiul unui copac, își îndeaș bine pistolul în toc, intră în ritmul tam-tamului și începe să danseze. Fermecat de frumosul spectacol, le fotografiez pe elevele lui Loreno, care dansează grațios. De jur împrejur se află partizani îngîndurați. Își privesc copiii și, uitîndu-și pentru o clipă grijile, oboseala, se lasă furați de ritmul molipsitor.

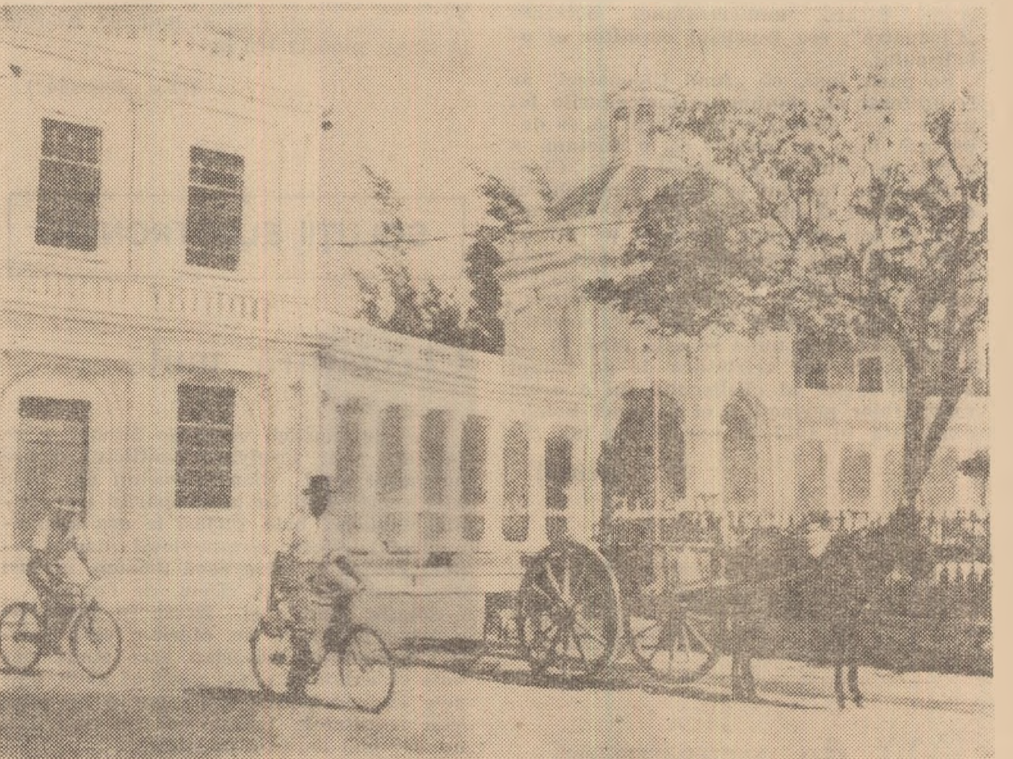
Nu peste mult timp, partizanii încep să-și facă semne unii altora. Fără să spună un cuvînt, cîteva dintre ei se depărtează, uniforme lor de camuflaj se mistuie în hățșuri. Partizanii se îndreaptă spre frontiera care trece prin apropiere, dîncolo de drumul străjuit de coline înverzite.

T. Kolesnicenko

JAMAICA

Pe urmele piraților

Lanțul muntos — cu altitudinea maximă de 2292 metri și acoperit de păduri tropicale — care străbate insula de la est la vest, cîmpiile întinse cu plantații de cocotieri și trestie de zahăr, golfulurile mici care crestează țărnel și plajele aurii alcătuiesc peisajul de o rară frumusețe al Jamaicaî.

Pe o stradă din Spanish Town

„Este un ținut al dansurilor exotice și al unor splendide stațiuni climatice” — scriu pliantele turistice despre mica insulă din Marea Caraibilor. Într-adevăr, așa s-ar părea că stau lucrurile dacă te mulțumești să observi numai bazinele de înot și terenurile de golf, hotelurile și cabarele, magazinele somptuoase și vilele înecate în verdeață de pe litoral. Dar există și o altă Jamaica, Jamaica satelor

cu colibe de lut, drumuri prăfuite și piețe mici și dezolante în care țărani, care abia își duc zilele de azi pe mîne, așteaptă ore în șir cumpărători pentru sărăcăcioasa lor marfă: bob, fructe ale arborelui de pine, banane verzi și alte produse obținute cu trudă de pe micile lor petece de pămînt. Căci mare parte din terenurile agricole este concentrată în mîinile marilor proprietari și ale unor companii străine.

Locuită în vechime de indieni arawaki, insula a fost descoperită de Columb în 1494, fiind curînd colonizată de spanioli, care au exterminat mare parte din populația băștinașă. Important centru al comerțului cu sclavi în secolul al XVII-lea și transformată în posesiune engleză în 1665, Jamaica și-a dobîndit independența abia după trei secole, în 1962. Totuși și astăzi economia slab dezvoltată a insulei este controlată de monopoli străini, în special nord-americane, a căror penetrație s-a intensificat mult după primul război mondial. În momentul de față, Jamaica deține primul loc în lumea capitalistă în ce privește extracția de bauxită, căci printre pitoreștile coline din centrul insulei există bogate zăcăminte din acest prețios minereu. Începînd din 1950, firma „Reynolds and Kaiser”, care extrage bauxită în Jamaica, exportă mari cantități de minereu în uzinele ei din S.U.A. iar concernul „ALCOA” se ocupă de prelucrarea lui chiar în insulă.

Mica insulă din arhipelagul Antilelor Mari, cu o suprafață de numai 11424 de kilometri pătrați, are o bizară particularitate geografică: Palisadoes. O limbă de pămînt, lungă de peste 15 kilometri, se prelungeste ca o peninsulă paralel cu coasta din fața orașului Kingston, formînd cea mai mare radă din lume. De două ori, în 1692 și în 1907, cutremure puternice au șters aproape complet de pe fața pămîntului peninsula, dar de fiecare dată ea s-a refăcut.

La extremitatea Palisadoes-ului se află Port-Royal, vechea capitală a piraților căpitanului Morgan, de unde aceștia porneau în urmărirea galioanelor spaniole încărcate cu aur. Mai târziu, după ce Jamaica a trecut în stăpînire englezilor, Morgan a fost numit chiar guvernatorul insulei. Mormîntul lui se află într-un cimitir din oraș, din care astăzi nu se mai văd decît ruine, deoarece în urma unui cutremur a fost acoperit în mare parte de apă.

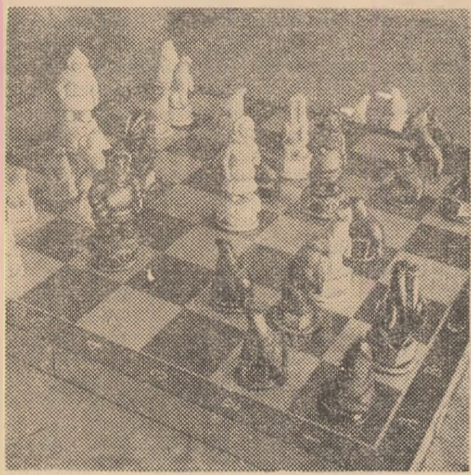
În sud, chiar pe țărnel mării, se înalță Kingstonul, capitala insulei și în același timp cel mai mare port al ei, prin care se exportă banane, cafea, zahăr, bauxită etc. Un stadion cu 30000 de locuri, care găzduiește interesante competiții sportive naționale și internaționale, o universitate impunătoare, o grădina botanică și zoologică, cu flori multicolore, iguane și flamingo sînt doar cîteva din obiectivele importante ale orașului care trebuie neapărat vizitate. Kingstonul are și foarte multe biserici, căci populația Jamaicaî formată, în proporție de peste 90 la sută, din negri și mulatri, urmați în ordine de indieni, europeni și asiatici, ține de mai multe secte protestante: metodistă, presbiteriană, anglicană, adventistă etc.

În fiecare dimineață, un autobuz vopsit în culori stridente și acoperit cu inscripții religioase, atît pe din afară cît și pe dinăuntru, face curse între Kingston și Spanish Town, aflat la numai patruzeci de

kilometri distanță, odinioară capitala administrativă a Jamaicaî. De atunci i-a rămas un splendid complex arhitectonic. Compus din clădiri datînd din secolul al XVIII-lea, dintre care cea mai bizară este vechea reședință a guvernatorului: acum, din ea n-a mai rămas însă decît fațada, restul fiind distrus de un incendiu...

I. Arkadiev

globo

Cort în loc de turn, morsa în loc de cal și urs în loc de nebul... Aceste figuri de șah neobișnuite au fost sculptate în os de V. Stavițki, din Magadan, care s-a inspirat din realitatea peninsulei Ciukotka

PE RUTA HELIOPOLIS - LONDRA

Aventurile unui obelisc

Pe malul Tamisei, în apropierea podului Waterloo, se înalță, pe un postament special, obeliscul cunoscut sub numele de „Acul Cleopatrei”. Vechi de aproape trei milenii și jumătate, obeliscul a cunoscut în îndelungata lui existență necazuri și bucurii.

A avut un frate gemăn, cioplit și el, în anul 1500 î.e.n., în granit roșu. Cei doi coloși, fiecare cîntărind cîte 180 de tone, s-au născut în Egipt, lângă Asuan, iar de acolo au fost transportați — prin ce minune a tehnicii din acei ani? — la Heliopolis și, din porunca faraonului Tutmes al III-lea, așezați în fața vestitului Templu al Soarelui, pe care l-au străjuit sute de ani.

La cîțiva ani după moartea reginei Cleopatra, împăratul roman Octavian a dispus mutarea obeliscurilor la Alexandria. Acolo gemenii din granit roșu au încadrat marea palat al cezarilor de pe țărmul Mediteranei, palat căruia i-au și supraviețuit. Pînă la urmă, însă, un obelisc s-a prăbușit. Cu fiecare an nisipul litoralului îl acoperea tot mai mult și l-ar fi înghițit dacă pașa Muhammed-Ali, cîrmuitorul Egiptului, nu l-ar fi dăruit, în 1820, regelui Angliei George al IV-lea. E adevărat că în dărnicia lui pașa și-a rezervat dreptul de a nu se ocupa de un lucru atît de mărunț cum era transportul obeliscului în noua lui patrie. Iar englezilor le-au trebuit aproape șaiszeci de ani pentru a veni de hac acestui... amănunt.

Și iată că spre sfîrșitul secolului trecut din portul Alexandria a ieșit un remorcher trăgînd după el o ambarcațiune ciudată: un imens cilindru metalic, lung de peste 30 de metri, pe care era amenajată o punte și cîteva cabine pentru marinari. Bizara ambarcațiune, botezată „Cleopatra”, era învelișul ocrotitor al obeliscului.

Se pare, însă, că „Acul Cleopatrei” ar fi preferat să rămînă pe meleagurile lui natale. N-a apucat remorcherul să se depărteze bine de coastă că o furtună a zvrilit în valuri pe marinarii de pe „Cleopatra” și a început să joace remorcherul după bunul ei plac. Căpitanul a fost nevoit să taie odgonul, lăsînd-o pe „Cleopatra” în voia valurilor. Cine știe care i-ar fi fost sfîrșitul dacă n-ar fi zărit-o un marinar de pe vaporul „Fitzmaurice”. Așa a ajuns „Acul Cleopatrei”, nevătămat, la Londra, unde se află pînă în zilele noastre. Iar zgîrietură de pe trupul zvelt și lucios al obeliscului nu e urma milenarelor peripeții, ci a unei bombe explodată în 1917 în apropierea lui.

P. Karenski

ÎN POM CU TOT CONFORTUL

3000 de urangutani flegmatici

Pînă și cei mai încercați criminaliști nu pot să deosebească amprentele digitale umane de cele ale maimuțelor, fie ele gorile, urangutani sau cimpanzei. În insulele Sumatra și Kalimantan (Borneo), patria urangutanilor, morocănoșii antropoizi sînt numiți de localnici „oamenii pădurilor” —

orang-utan (spre deosebire de orang-kubu, denumirea unui trib aflat pe o treaptă joasă de dezvoltare). Iar uimitoarea lor asemănare cu oamenii îi face pe malaiezi să creadă că urangutanii se ascund în păduri și refuză să vorbească numai de supărare că... nu sînt puși să muncească.

În pădurile Indoneziei trăiesc astăzi vreo 3000 de urangutani. Cu miinile lor lungi și puternice ei se agață de crengi, mutîndu-se din copac în copac și coborînd doar rareori pe pămînt. De aceea și preferă pădurile dese, cu ramuri împletite și coroane bogate căci, spre deosebire de alte maimuțe, nu știu să sară. În copaci se simt în elementul lor; pe pămînt le piere sprinteneala și siguranța, sînt greoi, neîndeminateci, par stînjeți.

Membrele superioare ale urangutanilor sînt de aproape două ori mai lungi decît ale oamenilor, iar cînd se ridică în picioare le ajung pînă la glezne. Prin blana lor deasă, de culoarea ruginii, nu pătrunde apa de ploaie și nici răcoarea nocturnă. În plus, noaptea, urangutanii se acoperă cu ramuri moi sau cu frunze late, iar în captivitate folosesc cu plăcere plăpumile.

Dintre toate speciile de maimuțe urangutanii se bucură de reputația că sînt flegmatici: comportarea lor e relativ calmă și deloc zgomotoasă. Dacă se întîlnesc cu oameni care nu manifestă intenții agresive stau pitiți în desîș. Enervarea și-o exprimă prin mormăituri infundate. Oamenii și leoparzii — ultimii din cauza sprintenelii cu care se cațără pe copaci — sînt singurele viețuitoare de care urangutanii se feresc.

Întreținerea în captivitate a acestor antropoide e foarte dificilă, ele fiind deosebit de sensibile la frig și la boli infecțioase. Suportă greu chiar și cel mai banal guturai, pe care îl iau cu ușurință de la îngrijitori. Dar partea cea mai neplăcută a captivității urangutanilor e irascibilitatea de care dau dovadă o dată cu îndepărtarea lor de condițiile naturale. O exclamație stridentă, un gest repezit îi scot din sărite, după cum blîndețea excesivă, concesiile, nu le inspiră „respectul” cuvenit, făcîndu-i capricioși și nesupuși. Așa încît pentru grădiniile zoologice printre al căror

pensionari se numără urangutanii au fost elaborate, pe baze științifice, metode „pedagogice” speciale, menite să-i disciplineze pe acești copii sălbatici ai pădurilor. Ce-i drept, niște copii cam mătăhăloși, trăgînd la cîntar pînă la 100 kg.

(Din „Priroda”)

SOLUȚII ELECTRONICE

Claviatură mută

Un mic conflict, vechi de decenii, e pe cale de a fi rezolvat: conflictul dintre posesorul unui pian și vecinii de bloc care, perturbați în preocupările lor cotidiene, vin să bată furioși la ușa apartamentului în care sirguinciosul pianist repetă pentru a 143-a oară primele măsuri dintr-un studiu, să zicem, de Czerny.

Soluția, cum e și firesc în timpurile noastre moderne, au oferit-o electroniștii: pasionatul muzician care simte nevoia să exerseze n-are decît să știe clapele instrumentului după bunul lui plac, căci rezultatele laborioasei lui activități nu vor mai deranja pe nimeni.

Va să zică un pian tăcut. Ideea aceasta nu este totuși chiar așa de nouă, căci există destule pianе „afone” (la care pianiștii antrenanți își exersează mina) sau diverse dispozitive de amortizare a sunetului, dar care nu reușesc să împiedice notele să răzbată în apartamentele vecine. Claviatura mută nu este însă de folos debutanților care trebuie să-și formeze urechea. Pianul la care ne referim este un instrument electric fără coarde ale cărui sunete pot fi ascultate cu ajutorul u-

nor obișnuite căști de radio, iar funcționarea lui e asemănătoare cu cea a instrumentului clasic, cu deosebirea că ciocănelul nu lovește o coardă, ci o lamelă din oțel de cea mai bună calitate. Sunetul emis, deși extrem de pur, este prea slab pentru a fi perceput direct, așa că vibrațiile sînt convertite și amplificate de un dispozitiv electric similar cu acela care detectează vibrațiile unui safir pe disc.

În cazul lecțiilor de muzică colective, pianele pot fi cuplate la cel al profesorului, elevii dispunînd de căști individuale. Răsucind un comutator, profesorul poate asculta elevii pe rînd și reperă notele false și, invers, elevii îl pot asculta pe disc.

profesor. În epoca noastră în care lupta împotriva zgomotului se află la ordinea zilei, pianul mut reprezintă un mare avantaj nu numai pentru profesorii sau amatorii de muzică la acest instrument ci, mai ales, pentru vecinii lor care consideră liniștea ca pe bunul cel mai de preț.

V. Dereavin

CINE A AVUT DREPTATE ?

Dante și Luna

Știați că discuțiile controversate despre natura solului lunar sînt vechi de 700 de ani? Și că printre primii interesați de acest amănunt științific se numără Dante și Beatrice?

Intr-un cînt al „Divinei comedii” poetul explică alternarea spațiilor luminoase și întunecate de pe suprafața Lunii prin densitatea diferită a substanței lunare. După părerea lui Dante porțiunile dense reflectă lumina mai bine decît cele poroase, care lasă să treacă razele luminoase. Dar interlocutoarea lui, Beatrice, îi respinge argumentele, dovedindu-se mult mai aproape de adevăr cînd afirmă că porozitatea Lunii nu-i fără hotar și că există o limită dincolo de care ea nu poate să străbată; de această limită se lovește raza de lumină și face cale întoarsă, întocmai cum culoarea ajunge îndărăt la ochi cînd o respinge sticla ce învelește un miez de plumb.

Această imagine a Lunii, un miez de plumb într-un înveliș de sticlă, e un „model” reușit al satelitului nostru natural. Și cu atît mai prețios cu cît a fost închipuit pe vremea cînd nu existau nici cele mai rudimentare telescoape. Dar, cum a spus un mare gînditor, „vulturul vede mult mai departe decît omul, dar ochiul omenesc observă mult mai multe decît ochiul vulturului”.

V. Orlov

MICA ENCICLOPEDI

Ac, ață, degetar

Un lung drum de căutări desparte prima unealtă de cusut, osul de pește, de mașinile moderne. Oamenilor le-a trebuit timp chiar și pentru a înlocui osul de pește (care, de altfel, își mai exercită și azi meseria de ac de cusut la unele populații nordice) cu ace fabricate din oase mai rezistente, apoi din metal. Așa de cusut a trecut și ea prin avatari similare: nervi de bizon, fibre vegetale, curelușe subțiri de piele. Mai rămîne degetarul, al treilea atribut nelipsit al proceșului de coasere. Descoperirile arheologice

atestă că el a fost folosit de femei cu mult înaintea erci noastre.

Veșmintele împodobite cu cusături bogate arată că uneltele primitive n-au împiedicat dezvoltarea artei broderiilor. Mai mult, în antichitate li s-a acordat o atenție deosebită, iar miturile și legendele descriu cu o vădită încîntare bogatele veșminte ale eroilor. Aflăm, de pildă, din „Odiseea”, că Ulisse purta o mantie cusută cu firet de aur. Alte scrieri vechi zugrăvesc neasemuita frumusețe și măreție a odăjdilor preoțesti din Egipt și a îmbrăcămintii faraonilor, a tunicilor grecești și togelor romane.

Primele încercări de a mecaniza cusutul datează de pe la mijlocul secolului XVIII-lea. În 1755 Ch. Weisenthal (Anglia) a inventat mașina de cusut țesături de bumbac, lînă, mătase, iar cîteva decenii mai tîrziu un alt inventator a lansat pe piață mașina de cusut cizme.

În 1829 francezul B. Timonier a creat un nou tip de mașină de cusut, sensibil perfecționată față de primele modele, Așezată pe un trepid și pusă în mișcare prin apăsarea cu piciorul pe o pedală, noua mașină executa pînă la 200 de împunsături pe minut. Aceasta a fost, de altfel, și prima mașină fabricată „în serie mare”: 80 de bucăți. Invenția n-a fost însă apreciată de lucrătorii manuali care, văzîndu-și primejduită existența, și-au distrus concurenții mecanici. În sfîrșit, în 1845 și-a făcut apariția mașina de cusut creată de E. Haw și perfecționată ulterior de Gibbs, Singer și alții. Mașina de cusut și-a dovedit dreptul la existență, cîștigînd binemeritulul titlu de cea mai iscusită cusătoreasă, dar pretinzînd cel de brodează. Ceea ce entuziasmează mai puțin pe iubitorii străvechii arte a broderiei.

A. Zarina

CONSECINȚELE UNUI ATENTAT

Inventat

în închisoare

În august 1879, comitetul executiv al partidului „Narodnaia Volia” a hotărît asasinarea țarului Alexandru al II-lea. Mișcarea de a fabrica bombe pentru atentat a fost încredințată lui Nikolai Kibalcici, membru al partidului. Planul a fost pus în aplicare în martie 1881. La numai șaisprezece zile după atentat, Kibalcici a fost, însă, arestat și întemnițat în fortăreața Petru și Pavel, într-o celulă de șase picioare lungime și șase lățime, întunecoasă și umedă.

În urma insistențelor arestatului, gardienii fortăreței i-au procurat cele necesare pentru scris. Și zi și noapte Kibalcici, un talentat tehnician, scria și desena schițe și crochiuri, căci hotărîse să-și închine ultimele zile de viață descrierii și schemelor unui aparat aerostatic cu reacție. Iată ce a scris, între altele, inventatorul: „Într-un cilindru, înzestrat la fund cu o mică deschidere, se plasează o încălzitoare de praf de pușcă. Dacă încălzitorii i se dă foc, gazele cu o temperatură ridicată umplu cu repeziune cilindrul și exercită o puternică presiune asupra părții superioare închise, ceea ce face ca aparatul să se înalțe în aer...”

Principiul motorului cu reacție fusese enunțat. Nikolai Kibalcici și-a terminat proiectul cu numai cîteva zile înainte de execuție. Ca o ultimă dorință, el și-a rugat călăii să transmită lucrarea unei comisii competente care s-o examineze și să-și dea avizul. Din păcate, dorința condamnatului n-a fost satisfăcută și „aparatul aerostatic cu reacție” a fost dat uitării.

Scut și spadă

(Urmare din pag. 4-a)

de armament, primea și prelucra rapoarte cu caracter dezinformativ. Cu acest prilej cekistii îi aprovizionau din belșug pe agenții Abwehrului cu planuri îndelung elaborate de cei mai buni constructori sovietici, spre a indica cât mai plauzibil din punct de vedere tehnic porțiuni chipurile vulnerabile din blindajul noilor tancuri sovietice. În aceste locuri trăgeau apoi în zadar tunurile antitanc hitleriste.

Cu timpul, Johann Weiss¹⁾ din Abwehr cîștigă nu numai încrederea superiorilor, ci și respectul lor, prin felul ireproșabil de a executa ordinele și mai ales prin inițiativa de care dădea dovadă, ceea ce nu se observa prea des la ceilalți ofițeri. Treptat, el căpătă reputația solidă de om capabil să îndeplinească cele mai complicate, mai delicate misiuni, păstrându-și în același timp modestia și devotamentul față de cei care-i încredințau asemenea sarcini.

Weiss avea oamenii lui în multe sec-toare de activitate ale „statului major“, inclusiv în atelierul de cizmărie. Ei bă-teau potcoavele la cizmele de pinză im-permeabilă capturate de la sovietici în-tr-un anumit fel, pentru ca urmele lăsate să fie o dovadă sigură pentru cercetașii sovietici că pe acolo trecuse un diversionist.

Cu ajutorul deținutului nr. 740014, Weiss izbuti să găsească oameni de nă-dejde în grupul de internați care săpau șanțuri pentru un cablu telefonic ce ur-ma să facă legătura cu un cartier general pe frontul de răsărit. La cererea lui, repară dedesubtul cablului o galerie și ac-cușă acolo un fel de adăpost blindat în care, ca într-un mormint, se ascundea apoi un radiotelegrafist, lansat special pentru a-și cupla aparatul la cablul ce lega cartierul general de pe front cu can-celaria Reichului din Berlin.

La un moment dat, trei cekisti, care pă-trunseseră într-un lagăr de concentrare hitlerist împreună cu un grup de prizo-nieri, eliberară un mare număr de de-ți-nuți după care, la adăpostul unui compres-sor metalic pentru drumuri, luptară timp de două ore pe șosea, împiedicînd o sub-unitate motorizată SS să-i urmărească pe evadați.

După lungi interogatorii și după studie-rea materialului de anchetă, serviciile de contraspionaj ale Abwehrului și Gesta-poului stabiliră că toate detaliile opera-ției dovedeau că ea fusese condusă de un

mare maestru. Operația fusese pusă la cale de Weiss.

Actele de spionaj și diversiune, organi-zate de „Statul major Valea“, eșuau unul după altul, dovadă a succesului înregist-rat de Johann Weiss și de colaborării lui.

Cum era și de așteptat, lucrul nu ră-mase fără urmări. Himmler trimise la „Statul major Valea“ cîțiva din cei mai încercați agenți ai serviciului de contra-spionaj spre a lămuri cauzele eșecurilor. Se creă o situație extrem de primejdioasă. Weiss se gîndi atunci să-nterupă pentru moment activitatea în cadrul „statului major“ și să-și concentreze eforturile în altă direcție. În acest scop dădu dispozi-ții lui Zubov și grupului său să-și inten-sifice acțiunile îndreptate împotriva hitle-riștilor. Cu ajutorul Brigitei²⁾, Zubov iz-butii să repartizeze la muncă, în diverse familii germane, pe membrii grupului. În cursul zilei, aceștia își făceau conștiincios meseria de bucătari, oameni de serviciu sau grădinari iar noaptea, conduși de Zu-bov, treceau la acte de violență, pe care le atribuiau — la sugestia lui Weiss — unui detașament secret SA, care purta numele lui Röhm și care se răzbuna, chipurile, în felul acesta pe SS-iști și pe gestapoviști pentru că le asasinaseră con-ducătorul. Cît privește pe autorii aruncă-rilor în aer de trenuri și depozite de mu-niții și de carburanți, aceștia rămăneau anonimi.

La o adunare a comandamentului „Sta-tului major Valea“, la care participară și colaboratori ai SD-ului, veniți special din Berlin, se emise ipoteza că serviciul de spionaj al dușmanului ar fi reperat locul unde se afla „statul major“ și ar fi in-ceput să-și zădărnicească acțiunile. Pă-rerea fu, însă, respinsă de reprezentanții SD-ului, care socoteau că mai curînd era vorba de acte teroriste puse la cale de gru-puri izolate de patrioți polonezi.

După aprinse discuții contradictorii, se hotărî transferarea „statului major“ în regiunea Königsberg. Perturbările prici-nuite de această mutare echivalau cu un mare act diversionist.

¹⁾ Înaintat, între timp, ober-leutnant (N. R.)

²⁾ Soția lui Zubov, o germană cu care se căsătorise pentru a-și putea desfășura mai bine activitatea clandestină (N. R.)

Va urma)

ÎNTEPRINDEREA 7 NOIEMBRIE

GHIMBAV - REG. BRAȘOV

Livrează întreprinderilor de stat și organizațiilor economice socialiste, pe bază de repartiții, următoarele produse:

Hîrtie cretată

Diferite formate și culori

Carton ondulat

Cu 1,2 și 3 straturi netede

Mucava gri

Diferite grosimi

Confecții

Diverse cutii din carton ondulat și mucava

EXECUȚIA ȘI CALITATEA EXCEPȚIONALĂ SÎNT
CARACTERISTICILE PRODUSELOR NOASTRE

Folosind zilnic peria și pasta de dinți asigurați:

- dezinfecția gurii
- combaterea cariilor dentare, a gingivitelor și a inflamațiilor din cavitatea bucală;
- înlăturarea pietrei de pe dinți;
- curățirea și albirea dinților.

Pasta de dinți preferată precum și perii de dinți pentru copii și adulți găsiți la magazinele cooperativelor de consum

COOPERATIVA

„CHIMICA“ BUCUREȘTI

Calea Șerban Vodă 22-24

Telefon: 23.40.67, 23.79.15

Produce și livrează imediat unităților din comerțul de stat și cooperatist următoarele produse:

CARPETIN — soluție pentru curățat covoare, tapiserie de mobilă, haine etc.

VITRO — lichid pentru curățat geamuri, cristale, oglinzi etc.

PIC — praț pentru scos petele de cerneală și iod de pe țesături diferite și mâini.

CERAT LABIAL — apără și vindecă epiderma de frig.

CHEAG LICHID — utilizat ca coagulant la fabricarea brînzeturilor.

BATISTE DEZINFECTANTE — hîrtie creponată, impregnată, se folosește în scopuri igienice.

MASA GALBENA DE TURNARE ELECTRO-IZOLANTA — dielectric pentru cutiile de funcționare a cablurilor electrice.

SEPTOL — soluție dezinfectantă. Este un dezinfectant de uz extern avînd în compoziție: uleiuri eterice, bromcetilpiridină și alcool etilic. Are acțiune bactericidă și odorizantă. Se folosește ca dezinfectant în unitățile de frizerie, manichiură și pedichiură.

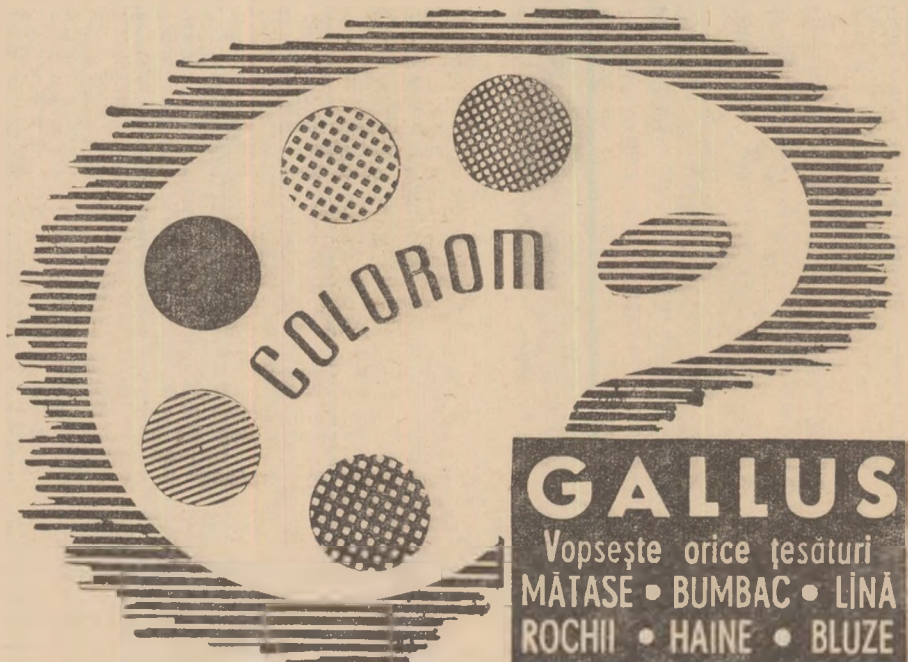
CORDOANE — confecționate din material plastic, bicolore, cu cataramă, pentru bărbați și femei.

LUMINARI — albe din parafină în pachete de 1 kg.

ESENȚE — diferite arome (rom, vanilie, trandafir, zmeură, vișine, lămie etc.).

ȘERBET — în borcane de 700 gr.

La cerere se expediază unităților socialiste cataloage cuprinzînd toate produsele.

GALLUS

Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LÎNĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE

CONCEDIIUL ACTIV

Pentru camping

Curind perioada concediiilor va fi în toi. Pentru cei care se pregătesc să se odihnească activ, instructorul sovietic de turism I. Prokofiev dă câteva sfaturi prețioase.

Cum vă apărați de țințari. Un mijloc sigur e dimetilftalatul. Frecăți-vă palmele cu câteva picături din acest lichid, ungeți-vă de asemenea porțiunile descoperite ale trupului. Timp de două-trei ore nici un țințar nu se va apropia de dumneavoastră. Dacă nu aveți dimetilftalat, cumpărați puțină scorțișoară, dizolvați-o în apă și fierbeți în ea o bucată de tifon. Apoi acoperiți-vă fața sau intrarea în cort cu tifonul. Țințarii nu suportă aroma tare a scorțișoarei.

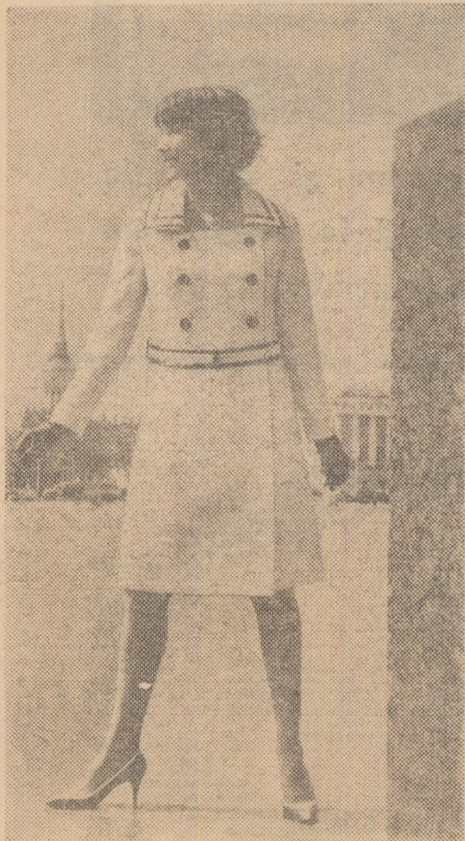
Unde întindeți cortul. Alegeți un loc uscat și apărat de vânt, cât mai aproape de o sursă de apă potabilă. Evitați desigurile de pădure — în special ale pădurilor de mesteceni — fiindcă sint umede. Cel mai bine e să vă opriți pe malul înalt al unui riu, la marginea pădurilor de conifere, într-o poiană. Cortul întindeți-l cu latura din spate spre vânt. Pe timp de ploaie nu vă atingeți de pereții cortului.

La vreo 10—15 metri distanță de cort și de eventualii copaci puteți aprinde focul. E interzis să faceți foc într-o zonă cu turbă: aceasta se poate aprinde chiar la câteva zile după ce ați părăsit locul respectiv. Cel mai bun combustibil sint crengile uscate și rădăcinile de conifere neputrezite. Pe timp umed folosiți coajă de mesteacăn, ienupăr. Ca să aprindeți focul mai repede e bine să aveți la îndemână mucuri de luminare sau bucățele de peliculă fotografică.

MODĂ

Ce ni se potrivește și ce nu

Trebuie să privim adevărul bărbătește, în față: nu toate femeile au siluete de manchin! Destul de des, mai ales de la o anumită vîrstă, canoanele frumuseții corporale sint încălcate. Există, evident, mijloace de a lichida kilogramele suplimentare, dar nu despre exerciții și diete miraculoase vă vom vorbi astăzi. Scopul

Pardesiu alb de primăvară cu garnitură neagră geometrică, creat de casa de modă din Leningrad

rîndurilor de față este de a da câteva sfaturi femeilor scunde și pline, privitoare la felul de a se îmbrăca.

Paltoanele și pardesiile cele mai indicate sint cele tip „redingotă” sau drepte,

cu linie cît mai simplă. Evitați cordoanele, buzunarele, tighelurile orizontale. Clapele trebuie să fie înguste, gulerul mic.

Evitați taioarele cu croială austeră, englezească. Ele nu avantajează siluetele scunde și pline. Dar asta nu înseamnă că din garderoba dumneavoastră costumul-taior trebuie să lipsească. Numai că el va fi neapărat lejer, cu jacheta scurtă și dreaptă, cu gulerul redus. În funcție de destinația pe care i-o dați, îl veți îmbrăca cu sau fără bluză, sau cu un anumit model de bluză etc.

Aceleași precepte le veți urma și în ce privește rochiile. Ele nu trebuie să fie colante, să vă încingă trupul ca o fașă. Adoptați dungile și tighelurile verticale, cutele moi. Un detaliu important de reținut: cordonul trebuie să aibă culoarea rochiei. Această unitate tonală creează iluzia de continuitate. Un cordon de altă culoare „taie” silueta în două, ceea ce nu-i deloc necesar cînd avem în totul o înălțime de, să zicem, 1,55! Cordonul se poate purta chiar în talie sau puțin mai jos.

Fustele indicate sint cele drepte sau puțin evazate la poale, de asemenea cu linii verticale. Evitați țesăturile care se întind, deformînd conturul fustei. Bluzele sau puloverele e bine să le purtați pe deasupra. Astfel silueta se alungește.

Pantalonii sint un dușman al corpului scund și nu prea suplu. Știm că această afirmație va îndispupe pe unele cititoare, însă așa stau lucrurile. Pe de altă parte, recunoaștem că sint împrejurări cînd pantalonii nu pot fi înlocuiți. Ei bine, în astfel de cazuri, cînd le acordați un scop funcțional și nu unul estetic — de care nu trebuie să vă cramponați — aveți grijă ca bluza sau jacheta, încălțămîntea și căciulița sau bereta să fie de aceeași culoare cu pantalonii. Monocromia lunguște silueta, îi dă suplețe.

Pălăriile, care și-au reluat trainic locul în garderoba feminină, nu trebuie să lipsească nici din ansamblul dumneavoastră vestimentar. Ele vor fi mici și simple.

În sfîrșit, pantofii e bine să fie cît mai decoltați, fiindcă astfel linia piciorului se lunguște. Contra unei păreri de largă circulație, tocurile nu trebuie să fie înalte. Insistăm asupra acestui sfat, fiindcă femeile scunde au de regulă tendința să „crească” cu ajutorul tocurilor foarte înalte. Dar un picior plin pe un toc cui nu arată prea bine. Dar nici pe un toc complet plat. Ideal e tocul mediu.

M. Fadeeva

CALEIDOSCOP SPORTIV

Scotland Yard-ul și C. M.

Campionatul mondial de fotbal se apropie cu pași mari. Pînă la 11 iulie — ziua debutului său — a rămas mai puțin de o lună. Febrilitatea pregătirilor a atins paroxismul în rîndurile echipelor participante. Dar nu numai sportivii și, firește, organizatorii se pregătesc pentru marea întrecere de pe malurile Tamisei, ci și poliția engleză. În rîndurile de mai jos veți vedea că are toate motivele să o facă.

Mai întii vom evoca o întîmplare care s-a petrecut cu patru ani în urmă.

Pe aeroportul din Santiago de Chile a coborît dintr-un avion venit din Anglia un bărbat între două vîrste, cu o elegantă valiză de piele în mînă. Pasagerul a fost întîmpinat de un ținăr smead și zimbitor, care s-a recomandat ca reprezentant al unui hotel, însărcinat să-i întîmpine pe oaspeții veniți la campionatul mondial. Luîndu-i valiza din mînă, ținărul a deschis prevenitor ușa aerogării și l-a pofțit pe pasagerul englez să treacă înainte. Cînd după câteva secunde englezul a întors capul după însoțitorul său, nu l-a mai văzut nici pe ținărul zimbitor și nici valiza lui. Vă imaginați ce a simțit omul nostru cînd și-a dat seama că nu va putea participa la campionatul mondial de fotbal! Fîndcă valiza elegantă adăpostea nu numai obiectele necesare unui voiaj îndelungat, ci și — sau mai ales — prețioasele bilete la meciurile celei de-a VII-a ediții a C.M. de fotbal!

Trucul folosit de hoțul chilian este doar un exemplu — și nu dintre cele mai remarcabile. Poliția britanică știe că a devenit un sistem ca, în jurul stadioanelor pe care se dispută „meciurile supreme”, să se adune hoți de toate națiile, mai mici și mai mari.

„În vara aceasta pungașii se pregătesc să culegă o recoltă bogată — scria recent revista britanică „News of the World”. Afaceriști tenebroși, hoți de buzunare, traficanți de bilete — într-un cuvînt toți „specialiștii” în „materie” — se pregătesc de afaceri bune”.

În fața acestei perspective poliția engleză nu poate sta cu mîinile în sin. Precum am văzut, îi dau bătaie de cap nu numai pungașii locali (în această privință publicația „Time and Tide” relevă o si-

tuație de loc roză: față de 1938, numărul delictelor înregistrate de poliție s-a triplat. A crescut, totodată, și „securitatea muncii” hoților, astfel că e mai greu să pui mîna pe ei), ci și cei internaționali. Sarcina Scotland Yard-ului nu se anunță simplă. De unde să știi care din miile de turiști e supporter cîstît și care a venit pentru cu totul alte scopuri decît acela de a se entuziasma de jocul de fotbal!

„Securitatea” campionatului a devenit o problemă acută. Pe mesele Scotland Yard-ului și-au făcut apariția teancuri de fotografii de hoți și răufăcători, obținute de la polițiile altor țări. Aceste fotografii sint acum studiate cu maximă atenție. În zilele campionatului, pe aeroporturile și în porturile din Anglia prin care vor trece oaspeții străini vor mișuna polițiști englezi îmbrăcați civil. Pînă atunci fiecare dintre ei are sarcina să memoreze perfect figurile a șazeci de pungași străini.

Obiectivul clasic îl constituie pentru aceeași buzunarele victimelor. Dar mulți visează nu atît banii, cît biletele de meciuri, ca să le speculeze apoi la sînge. Căci deși s-au tipărit 2 400 000 de bilete, mulți amatori vor rămîne în afara stadioanelor. În aceste condiții un bilet reprezintă o comoară.

Nu întîmplător autoritățile de resort din Marea Britanie le păzesc cu șapte lacăte. Numai un număr foarte redus de persoane cunoaște ascunzătoarea lor. Mai marele biletelor a fost ales însuși fostul șef al poliției engleze din Malaya, Tim Kelley. Tot ce se știe public e că biletele au fost tipărite pe o hirtie colorată în 126 de combinații cromatice. Dar dimensiunea și nuanța exactă a prețiosului petec de hirtie a rămas o taină desăvîrșită.

V. Zubov

Prima reacție

Cînd Tamara Press a stabilit primul său record mondial la aruncarea greutății — sint aproape zece ani de atunci — ea s-a mirat cea dintîi de rezultatul obținut. Nevenindu-i să creadă, cînd a ajuns acasă și-a bătut în perete pantofii de atletism, ca să aibă în permanență în față dovada victoriei sale.

Trebuie să spunem că această reacție a avut-o numai după primul record. Altfel, pereții locuinței sale ar fi fost o adevărată expoziție de încălțăminte sportivă.

Un secret strict feminin

Ce calități trebuie să posede o sportivă pentru a cuceri un titlu mondial sau a deveni campioană olimpică? S-ar părea că trebuie să știe... să coase și să tricoteze!

Judecați și dumneavoastră. Patinatoarea Lidia Skoblikova, senzaționala campioană de la Innsbruck (1964) tricotează admirabil. Ea susține că nimic nu calmează mai bine nervii decît această indeletnicire.

Rimma Jukova, o altă regină a patinajului, coase atît de bine, încît ar putea provoca invidia unei croitorese profesionale.

La Alevtina Kolcina schiurile coexistă cu mașina de cusut.

Chiar în plin secon sportiv, Galina Zibina, fostă campioană mondială la aruncarea greutății, are întotdeauna la ea un lucru de mînă.

În sfîrșit, campioana olimpică de schi de la Squaw Valley, Maria Gusakova, este de profesie croitoreasă.

FOC CONTRA BĂTRÎNEȚII

Nu neglijați gîtul!

Cosmetologii sint de părere că gîtul îmbătrînește mai repede decît fața. Principalele vinovate de această neplăcută situație sint tot femeile; gîtul se cere îngrijit.

Într-un cabinet de cosmetică din Moscova s-a întreprins o anchetă în rîndul

pacientelor. Rezultatele au fost mai mult decît elocvente: din 100 de femei, 87 își îngrijesc cu regularitate fața și doar 17 își amintesc din cînd în cînd de gît. De aceea să nu ne mirăm că pielea gîtului se răzbună pe neglijența noastră.

Iată câteva sfaturi pe care vi le recomandă cosmetologa sovietică Alina Nedelina. Ele trebuie aplicate sistematic.

1. Bărbia își păstrează ovalul frumuseții dacă o masăm de trei-patru ori pe săptămînă cu degetul mare și arătător.

2. În același scop mai efectuați și un alt gen de masaj. Cu dosul palmei, uns în prealabil cu o bună cremă hrănitoare, loviți ușor și repede porțiunea de sub bărbic, de la o ureche la alta.

3. Foarte utile sint compresele. Întii ungeți pielea gîtului cu o cremă hrănitoare. Apoi aplicați deasupra un strat de vată, uns de asemenea cu cremă hrănitoare sau de castraveți. Peste vată puneți o bucată de mușama sau material plastic și legați totul cu un bandaj elastic sau cu un șervețel de pinză. După jumătate de oră scoateți compresa și spălați gîtul cu apă rece. Compresele trebuie aplicate de două ori pe săptămînă.

Masajul cu peria vă ajută să evitați ridurile, cutele, bărbia dublă. Pentru aceasta veți întrebuița o perie specială — de exemplu aceea pentru toaleta nou-născuților — și un săpun bun. Cu peria săpunată masați-vă gîtul făcînd mișcări circulare.